

Xuân 1935

80
INDO-CHINOIS

1811

20816

Truyện văn

tân việt văn đoàn

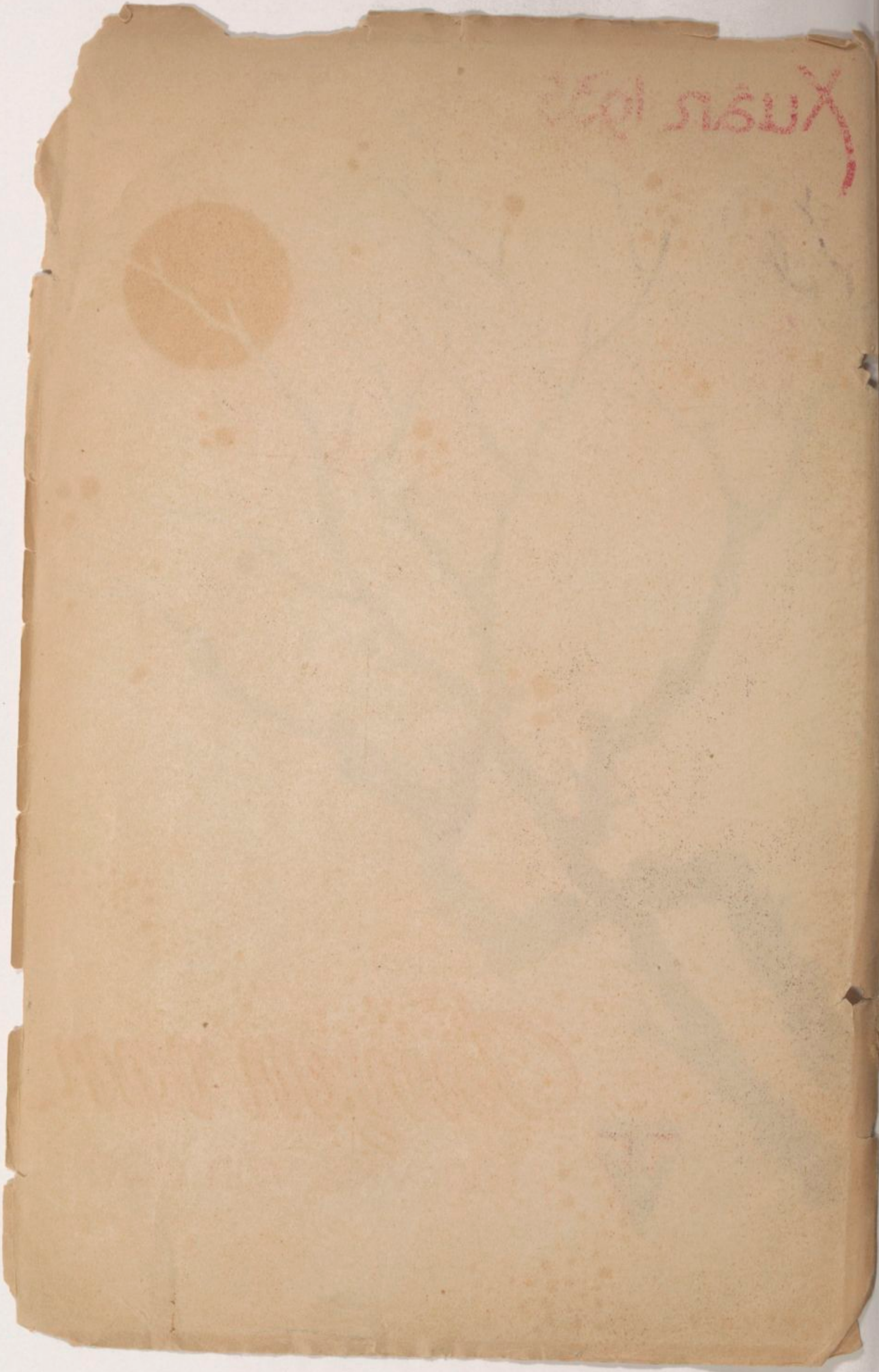
Certifié exactement 2000 exemplaires

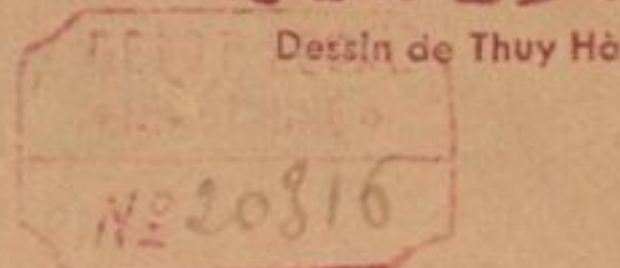
Nanci le 30 - 1 - 35

Dee

GIAO \$ 21

IMP. T. V. HUU

thuy tiên đua no' . . .

Xuân về, trăm hoa như bùng dậy sau một giấc liên-miên trong những ngày đông âm-thầm, giá lạnh, mà đua chen tung nở, phô màu tươi tốt trước làn gió nhẹ nhàng, dưới nắng vàng reo ảm . . .

Nhưng một thứ hoa mà được người trọng-vọng nhất là thủy-tiên.

Những bàn tay ngọc-ngà của các thiếu-nữ yêu hoa, lúc ấy, cũng hăng-hái, mạnh mẽ dứng xuống châu nước còn chút dư-vị của đông tàn, mà tỉ mỉ gọt, nắn những dò thủy-tiên để đến mừng một đầu năm, đúng giờ, những cánh hoa trắng mịn lần lần hé nhị vàng, đưa theo làn khói trầm nhang, mùi hương thơm ngào ngạt.

Những dò thủy-tiên ấy được đặt mình trong những cốc pha-lê sáng lạn, giữa phòng khách trang-hoàng lịch-sự, hay trên bàn thờ nguy nga, tráng-lệ . . .

80 Indoch.
1841

Thì trên văn-đàn cũng thế !

Xuân về, các thi-nhân, văn-sĩ đều đem ngọn bút tài-hoa của mình gọt nắn nên những vần thơ réo-rắt, những lời văn du-dương ca-tụng về xuân quang, đem hết nghệ-thuật ra phô bày trong những cuốn sách in đẹp, xếp đặt công-phu cũng như người ta đặt ra cuộc thi thủy-tiên, cho giải thưởng dền công.

Cho nên, **Tân-Việt Văn-Đoàn**, xuân này cũng có một dò thủy-tiên uôn nắn bởi những tay lành nghề đem dự-cuộc. Vì là lần thứ nhất, nên chúng tôi phải dè dặt cẩn-thận, mong làm sao bước đầu chiêm ngay được một giải khá cao.

Trong những củ thủy-tiên mua về, ta không thể tự-phụ là củ nào cũng nở hoa đơm, trong mười củ thể tất phải một hay hai củ kếp đã là sành lắm thì những bài trong tập **Duyên-văn** này, chia làm hai phần cốt-yêu : thơ và văn chúng tôi không thể tự-phụ là hay hoàn-toàn, cái phần thưởng sau này, chỉ trông ở nơi độc-giả định-đoạt.

Ngồi trước một cốc thủy-tiên vừa hé nụ, phảng-phất áng hương thơm mát lạnh bao bọc quanh mình, và đọc một cuốn văn hay trong buổi xuân về, cái cảnh ấy gây cho ta biết bao thú-vị thần-tiên, mơ mộng, một vài giờ đặt mình ra ngoài cuộc đời tranh đấu...

Tân-Việt Văn-Đoàn

HU'O'NG

P H A N

D A U

X U A N

Dessin de
THUY-HA

mo' tiên

Vượt lên giốc, Giang sửa đi sửa hát
ôm cây đờn huyền - điệu nắn giầy tơ.
Nhịp-nhàng đưa theo gió lá say-sưa
Như Ngọc-nữ hát ru vườn hoa thắm.
Trên cỏ yêu, nắng đầu xuân reo-âm
Nhuộm vàng tươi đàn bướm trắng
lung bay.

Lần trong hoa, một giòng suối mát.
Thơ ngậy
tẻ nước tắm cho đôi Hoàng-Anh óng
mượt.

Bỗng gió thoảng khiến Giang dừng
bước,

Chim ngừng bay, yểu ngắt lời ca
Và điệu đờn diu-dặt cũng ngân-ngơ
Vì — phảng-phất một làn hương man
mát

Cùng với tiếng ai buồn đang ca-hát,
Nhẹ đưa qua . . .

Như từ gác Quỳnh-Hoa . . .

Mà — Nương-từ Ly-Tao đang ngồi
than-thở

Gửi theo gió những nỗi buồn không
duyên cớ.

Rê là thừa, Giang nhẹ bước lại gần
Thì tiếng nỉ-non êm như điệu dương
cầm

càng rộn-rập . . .

như trời đổ mưa sấm-sập.

Càng cao đưa, như ngọn thông vút
lững-lờ . . .

Rồi phiêu-diêu như ngọn thác mơ-hồ
tự đỉnh núi lạnh-lùng reo xuống.

Giang nghe - ngóng, trong lòng vui-
sướng.

Hé nụ cười, chàng vịn cành yểu hái
hoa.

Rồi ung dung, tiên qua dặng thông-giã
Trong bóng lá, nắng điểm thưa trên
tà áo.

Sau khóm trúc, một cảnh thần - tiên
huyền-ảo

bỗng hiện ra khiến Giang lặng
ngắm say-sưa.

Trong khung cửa tròn lỗ - lộ Nàng-
Thơ,

áo kim - tuyến, kiềng vàng đeo, rực-
rỡ. . .

đang ve-vuốt mây bông thủy - tiên
mới nở.

— Nhưng có sao? nàng ủ dột mặt hoa?

« Tìm bóng ai? mà đôi mắt lẳng lơ
xa. . .

« mà lơ-dăng để tà-tơ mái tóc?

« mà lơ-dăng để bạn lòng thồn-thức.

« Từ tình-sương: vượt qua giốc, qua
đôi.

« nay đến nơi mà chẳng được lây
một lời

« để an-ủi tâm lòng mong-mỏi.

« Để an-ủi cho quên quăng đường
cát-bụi.»

Giang dửng-cay đang lâm bầm một
mình

Thì rộn-ràng ân-ái tiếng chim oanh.

— « Kia! ơu tường Tình - quân vui
chôn khác

« mà bỏ em cùng cỏ hoa sơ-sác! . . .

« nhưng vui thay! Chàng vẫn nhớ
tới bạn xưa,

« Vẫn nhớ người: Chỉ bởi mây vẫn thơ

« mà dan-diu, mà mặn tình lưu-
luyến.»

Rồi niêm-nở, nàng ngắt hoa tiên đèn

Quàng vai Giang, âu-yếm tặng hoa
tươi.

Nhưng, như người điên, nàng lại
bồng búi ngủi

Rưng-rưng lệ và âm - thầm kẻ-lẻ:

« Kể từ lúc trên đường đời chia-rẽ

« Chàng bước ra, đi tìm kẻ mưu-sinh

« Lâu Quỳnh - Hoa từ vắng bóng
người tình

« Thì ong bướm phương xa rộn-rập
đền.

Rồi lời - là, đi về quỵên - luyến

« Rồi một ngày một đắm-đuối thiết-
tha

« Ep nài em trong những tình ủy-mị,
bằng quơ

« Những tình đoạn-tuyệt, biệt-li
sướt-mướt.

« Bắt em khóc, nhưng em nào khóc
được!

« Vì tính em, chàng đã biết: chỉ vui
cười.

« Hoặc có khi buồn, em nầy tiếng bi-ai
« nhưng để an-ủi những tâm hồn sơ
sác!

« Hoặc phân khởi, theo gió xuân em
ca hát

« Để dục-dã người tráng-sĩ đang
lâm than,

« đang bơ-vơ, trôi dạt, gia-đình tan

« đang thui-thủi trên quảng đường
đầy cát bụi...

« Trong những cảnh tung-birng trời
xuân tươi.

« Trong những đêm giá-rét buổi
trời đông.

« Trong những chiều thu buồn tẻ
lạnh-lùng.

« Trong những ngày hạ nồng-nàn,
oi-à.

« Em đều yêu, đều thích, đều mê cả.

« Nay may sao em đang chán ngắt
tình duyên.

Thì bạn lòng mang xuân đến thăm
em,

« đến ca hát và nhuộm tươi nhan-sắc.

« Cho kẻ đầy-đọa tháng ngày trên
Hoa-các,

Giang đắm-say loan ôm bạn ghé
môi hôn

vào cặp má mịn-màng thoa mỏng
phần hồng non.

Thì chợt văng tiếng chim cười khúc-
khích

và thấp thoáng hoa bay như ghẹo
khách.

Gió đưa qua... chàng chợt tỉnh giấc
mơ xa

vẫn thấy mình
đứng ở mây vẫn
thơ

Vừa hái được ở
trên đường giốc.

Trong quanh-
quần nào thấy

đâu người ngọc?

nào thấy đâu

đỏm dáng gác

Quỳnh-Hoa?

Chàng bùi ngùi quay xuống giốc
ngần ngơ

trong tay vẫn cầm bông hồng mới
mè

Mà — áng hương đưa như mè
hôn thi-sĩ..

TRẦN-KIM

V duôi bướm

Nhẹ-nhàng, em đuổi bướm bên hoa
Trong ấp Nàng-Thơ, một buổi trưa.
Nắng mới nhuộm hồng đôi má phên
Tóc buông làm nũng gió say-sưa . . .

Lãng-lơ đàn bướm cợt-trêu em,
Tung áo em vờn, bướm liệng lên.
Thấp-thoảng trong hoa tà áo trắng,
Ghen em, khóm huệ uôn mình chen.

Em mệt, ngả đầu ấp ngực anh,
Mồ-hôi trên trán đượm long-lanh.
Khẽ van : bướm chớ trêu em nữa !
Nhưng bướm vô-tình cứ liệng quanh !

Em nằm trên nệm cỏ xanh non,
Anh hát ru em, em chấp-chờn.
Hé miệng, em cười, hương - phên
thoảng . . .
Ái-ân, anh sẽ đặt môi hôn.

Vô-tình đàn bướm trắng bay qua
Cặp mắt nhung, em chợt hé ra.
Em vội choàng lên tung áo vẫy,
Một con bướm nhỏ ngả trên hoa.

Nàng-niu em đặt bướm trên tay,
Sẽ liếc nhìn anh mắt đắm-say.
Em nhắc mũi anh, âu-yêm nói :
— Hồn em gửi bướm tặng anh đây.

Nay mai anh có phải đi xa . . .
Cay-đắng mình em ở lại nhà !
Nếu thấy xuân về xin nhớ tới
Người yêu anh đuổi bướm bên hoa.

Em nói, tay em lay bướm cài,
Trên băng mũ lột sắc-mẫu phai.
Anh trông chiếc mũ thương cho bướm,
Bướm ấy từ nay chịu nòi-trôi . . .

Nòi-trôi nay đã ngót hai năm,
Sương-nắng đoạ-đầy mái lăm thàn.
Chợt thấy xuân về, anh sức-động
Thương em, thương bướm, nhớ ngày
xuân.

Thì đây : lại vẫn ấp «Nàng Thơ»
Anh đèn, chim bình giắc ngủ trưa.
Rộn-rã gọi đàn ra đón khách,
Tranh nhau kể-lẻ chuyện năm xưa
Vần-cơ anh đứng lặng giờ lâu,
Mặc nắng thênh-thang nhuộm má;
Mặc gió, mặc chim, đang nhi-nhàn
— Vì anh có thấy bóng em đâu ? . . .

Nén trái tim đau, anh bước ra.
Từ nay . . . thôi mất bóng Tiên-ngà
Nhớ thương, để lại trên băng mũ
Sắc bướm tàn nay phên đã mờ . . .

TRAN-KIM

Truyện ngắn

Ngày về...

của TRƯƠNG XUAN

DẰNG Đông, mặt trời còn ẩn náu trong làn sương dày trắng đục, cô len lỏi chiếu tỏa lên những tia vàng nhạt. Hơi may nhẹ nhàng thổi, cuốn theo những đám mây phơn phớt màu hồng, tiêu biểu cho một ngày quang đãng, âm áp, ngày đầu năm từng bừng của thiên hạ mừng xuân. . .

Dưới thung lũng, giữa những chòm lá cây non nớt, lấm châm điểm những màu vàng, tím, đỏ của trăm đoá hoa đua nở; như những cái bát úp đề bừa bãi, mười lớp nhà tranh xúm quanh một tòa nhà tây lộng lẫy: Một cái ấp hay nơi di-dưỡng của một nhà cự phú?

Cửa sổ của một gian phòng kia quay về hướng Nam, nửa khép nửa mở như còn ngập ngừng chưa dám đường-đột đón làn gió sớm, lúc ấy, cũng lùa vào làm rung rinh bức màn trắng nuốt, trang-hoàng thêm một bức rèm thêu kim-tuyên.

Bên phía, tiếng pháo khai xuân đã bắt đầu nổi dậy rồi trước cửa một gian nhà tranh cạnh đấy một tràng pháo điện-quang lớn tiếng, tung toé sắc tàn đỏ rực. Ngọc chợt tỉnh dậy, dụi mắt nhìn quanh, rồi ngạc nhiên, Ngọc ngồi phắt lên, vén màn bước xuống đất.

Gian phòng rộng rãi, chiếc tủ gương lớn, bàn ghế đánh bóng phủ đệm nhung, mọi vật đều có vẻ lạ lùng trước con mắt ngạc-nắc của Ngọc. Lo lắng, Ngọc tự hỏi:

— Ô hay! Sao ta lại ngủ ở đây? Mà đây là đâu? Là nhà ai?

Rồi vội vàng, Ngọc ra mở tung cửa sổ tìm câu trả lời. Ngay đấy, là vườn hoa, những khóm cúc, hồng, cẩm-chướng. mầu - đơn ngậm hạt sương mai, chen-chúc, xô đẩy nhau theo luồng gió phất phơ, thoang thoang áng hương thơm mát lạnh. Một hàng giậu

thừa ngăn vườn hoa với một cái sân đất rộng. Trên sân, dăm ba đứa trẻ quần áo bảnh bao đương xúm vào nhau tranh dành đốt pháo tếp. Trông ra xa, một con đường cát trắng lượn khúc theo bờ một cái hồ trong trẻo, lăn tăn gợn sóng. Đầu đường, trơ trọi một cái quán bên khóm chuối lá rách toé bởi với khóm tre già, xơ xác. . .

Suy nghĩ một lát, Ngọc sực nhớ ra :

-- Phải, hôm qua ta đi đèn cái quán kia, sau khi đã vượt hơn mười cây sô dưới ngọn roi vi-vút của gió bắc căm căm. Chỉ còn một thôi nữa thì về tới làng nhưng mỗi mệt, ta phải vào nghỉ tạm trong quán, Uống một bát nước chè tươi, nước vừa khỏi miệng, ta bỗng thấy trời tối sầm ngay lại rồi đầu như búa bổ, ngất đi ta không biết gì nữa. Mà sáng nay ngày mồng một tết, ta lại ở đây ? Lạ quá !

Quay vào, Ngọc ngồi phịch xuống ghế, thờ thẩn, buồn rầu. Là vì chợt nghĩ đến tình cảnh bây giờ, Ngọc đâu đã trải qua nhiều phen gian truân trên quãng đường lưu-lạc, cũng không khỏi nôn-nao, bồn chồn:

--Bốn năm trời... vừa đúng bốn năm trời đằng đằng ta đi không có lấy một tin tức gì về. Trời ơi! ta đi trong lúc Dung, người vợ yêu quý của ta bụng mang dạ chứa, chỉ vì một mối lo xa: sau này có con mà nhà thì túng bần biết lấy gì nuôi vú bô, Ta đi chữa chan biết bao hy-vọng sẽ đem về cho vợ, cho con những cái lạc thú ở đời vì còn gì vui thú hơn là có tâm tình yêu nồng nàn trong một cảnh đầy đủ, ấm no... Ngỡ rằng năm, bảy tháng thì về, chứ biết đâu đi biển biệt, nay thấy ngày tết, tránh niêm nhớ tới cổ hương, ta phải nuốt hận trở về, tay không vẫn hoàn tay không lại đeo thêm cái bệnh sốt rét nơi ma thiêng, nước độc... Chẳng biết Dung của ta bây giờ thế nào? Trí ta còn nhớ rõ rệt lúc tiễn ta ra tàu, Dung sụt sùi khóc lóc...

Bỗng tiếng kẹt cửa khiến Ngọc ngừng phất đầu lên. Trong khung cửa lộ ra một thiếu-phu nhan-sắc xinh tươi, y-phục tân-thời, tay dắt một đứa bé chừng ba tuổi. Ngọc dăm dăm nhìn rồi sững sốt kêu lên:

— Ô kìa, em Dung!

Dung đi vào, kéo ghế ngồi cạnh Ngọc, trên môi nở một nụ cười tươi tắn:

— Vâng, em đây! Dung của anh đây. Bốn năm trời xa cách, lâu quá nhỉ? Em cứ yên trí rằng anh đã... vì em chẳng được một tin tức gì của anh cả. Hôm qua, em lên tỉnh sắm Tết, đi qua cái quán kia thấy nói có một người xa lạ đi đến đây phải cảm ngất đi. Chủ hàng hỏi xin những người trong quán ít dầu xoa, em nhân có dắt trong mình lọ dầu quất-thần liên vào giúp đỡ không ngờ gặp anh, em mừng quá, sung-sướng quá, anh ạ...

Ngọc lắng tai nghe giọng nói êm-ái, du-dương của Dung như đưa chàng về cảnh đời dĩ-vãng, cái cảnh đôi chim mới chắp cánh cùng bay, biết bao đằm-ân-ái, nồng-nàn, rồi ngấm nghĩa Dung: chàng âu-yêm cầm tay:

— Trông em giờ khác xưa nhiều.

Dung cười ròn rã, tự soi vào chiếc gương tử đứng, sửa lại vành khăn, vuốt lại mái tóc, không đáp. Vì quả vậy, đôi mắt long lanh đầy vẻ thủy-mị, cặp má phúng phính trắng mịn, miệng tươi như đóa hồng mới nở của Dung khác hẳn vẻ mặt lo lắng, tiêu-tụy ngày trước khiến Ngọc phải nghĩ ngợi.

— Đây là nhà ai thê em?

Nàng ngập ngừng:

— Đây là... là... nhà ông y-sĩ Lân, con một người bạn cũ của thầy em... ân-nhân của em... của chúng ta đấy. Vì ông đã sẵn sóc cho em được mẹ tròn con vuông, lại giúp đỡ cái này cái khác luôn nên mới có đưa con như thê này đây anh ạ.

Dung kéo đứa bé đương chăm chú nhìn Ngọc vào lòng chõng. Trong trí Ngọc vụt có một mối ngờ vực, ngờ hai mẹ con Dung có sao lại ở trong nhà này, ăn mặc sang trọng, nêu báo chịu ơn thì ở trong chiếc nhà gỗ tồi tàn của ông cha Ngọc để lại không tìm cách đền trả được ư? Nhưng trông đứa bé mập mập, đáng yêu giống Ngọc như lột, Ngọc vui sướng, cúi xuống bẻ nó lên hôn hít:

— Con lên mây rồi?... Tên con là gì?

Đứa bé đưa mắt nhìn mẹ. Dung đáp:

— Thưa anh, têt này nó lên bốn, em đặt tên nó là Báo-Ngọc, để khi gọi nó em lại nhắc trong trí cái hình ảnh của anh.

Ngọc mỉm cười, ngẫm nghĩ rồi bỗng hỏi:

— Thê em ở đây?

Từ nầy, Dung vẫn giữ nét mặt tươi cười như muốn làm hài tâm người đi xa mới về, đến khi nghe câu hỏi ấy thì Dung không sao ngăn được nỗi lòng đau đớn nữa. Là vì trong khi Ngọc vắng mặt tin hồng ở trốn phương trời xa lạ, ai cũng tưởng chàng đi không bao giờ trở lại, thì Lân du-học bên Pháp về gặp Dung, rõ cảnh-ngộ của Dung, đem lòng ái-ngại, giúp đỡ cho Dung sinh nở vẹn toàn rồi yêu thương, Lân ngỏ với Dung xin cưới Dung làm vợ, hết sức trông nom cho đứa trẻ nên người. Cho đến ngày nay...

Đến ngày nay, Ngọc trở về khiến Dung vương-viu vào hai môi tình cùng đắm thắm. Nỗi khổ-tâm của Dung thật khó lòng mà giải-quyết cho được.

Dung cố lấy giọng tự nhiên:

— Em ở đây?... rồi em sẽ nói hết cả cho anh biết, nhiều truyện hay lắm. Nhưng bây giờ anh chỉ nên yên-tâm ở tạm đây trong ít lâu vì ông Lân đã xem mạch cho anh bảo rằng anh mắc chứng sốt rét và thiếu máu nhiều cần phải thang thuốc, tĩnh dưỡng... Kia, trông anh xanh như tàu lá chuối ấy.

Ngọc vào nhìn gương quá thấy mặt hốc hác, hai mắt thâm quầng song sự cân yếu của Bảo muốn biết rõ sự thể hơn là săn sóc đến sức khỏe. Ngọc vừa mở miệng định hỏi nữa thì Dung dịu-dàng ôm cánh tay Ngọc, kéo Ngọc lại giường, ép nằm xuống :

— Anh nằm yên đây nhé, em đi bảo nó pha sữa.

Dung toan đi ra, bỗng tiếng còi ô-tô ngoài đường vang động. Đột ý, Dung nhắc ghế ngồi cạnh giường đợi. Vài phút sau, Lân hớn hở bước vào, tay cầm một hộp thuốc nhỏ. Lân vồn vã hỏi Dung :

— Thế nào, phát tiêm hôm qua đã thấy hiệu-nghiệm chưa ?

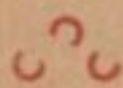
— Thừa đã đỡ rồi. ông ạ !

Dung nói to hai tiếng « ông ạ » và Lân đáp lại bằng một nụ cười hiểu ý là muốn tránh cho bệnh-nhân sự ngờ vực, ghen tuông. Nhưng thực ra nỗi lòng tê-tái ngấm ngấm của Lân không kém gì Dung. Một tâm tình yêu đương khăng-khít nóng-nân, bỗng dưng bị chia lìa thì thì ai là không quặn đau, thồn-thức. Chỉ một liều thuốc độc cho vào chén nước nóng có thể nhỏ phăng được cái gai trước mắt một cách êm lạng ?

Lân rùng mình sua đuổi cái ý-tưởng ghê-gớm ấy mà thần nhiên, tươi cười nhìn cái ngày chia rẽ kia sắp tới. Vì phận-sự, Lân cảm thấy nó giữ phần thắng trong cuộc sung-đột với ái-tình.

Lân chạy đến bên giường, nắm bàn tay khẳng khiu của Ngọc một cách thân mật, ân cần nói :

— Ông uống mấy viên *quinine* này rồi chịu khó nằm yên đừng bắt trí não nghĩ ngợi gì cả, đắp chăn kín cho mồ-hôi ra thì bệnh lui ngay . . .

DÊM khuya.

Rặng thông trên đồi đưa xuống những tiếng rì rào thư nước sông cuốn cuộn chảy. Lưng trời, điều sáo của ai chẳng biết đến cánh têt nhất tung bừng rực rỡ, đem thả trên không trung những tiếng hắt-hiu cùng hơi gió thoảng đưa. Thỉnh thoảng có tiếng mõ cầm canh, tiếng tù-và của tuần đinh rúc vài hồi eo óc...

Cảnh thê-lương làm cho Dung đã băng khuâng càng thêm bối rối ... Đã sáu đêm rồi, Dung ngồi bên mình Ngọc, vịn vào cọc

màn, gục đầu vào cánh tay mà ngẫm-nghĩ. Mỗi khi bệnh-nhân cựa thức dậy, đòi uống nước hay rên rỉ nói mê thì Dung vội vã đi lấy hay lựa lời an ủi chẳng khác gì một nữ-khán-hộ lành nghề.

Đêm ấy, nghe trong mình đã nhẹ hẳn, Ngọc nhếch mép cười, ngược cặp mắt thiết tha nhìn Dung :

— Anh khỏi rồi, Dung ạ. Vậy Dung cho biết câu truyện của Dung đi.

Đưa tay gạt ngang nước mắt, Dung ôn-tôn thú thật hết thảy. Vừa rút lời, Dung thấy tay Ngọc trong tay nàng run lẩy bẩy, nóng bừng. Dung vội tiếp :

— Anh ạ, em đã gói ghém quần áo, mọi vật của em vào trong một chiếc va-ly để ở phòng em rồi ... Chỉ đợi anh khỏi là chúng ta trở về chiếc nhà gỗ, hú hí với con thơ ...

— Thê Lân ?

— Anh ấy rất vui lòng được trông cái ngày xum-hạp của đôi ta. Ngọc buông một tiếng thở dài, lặng ngắt không nói gì nữa.

...Rặng thông trên đồi đưa xuống những tiếng rì rào như nước sông cuộn cuộn chảy.

Lung trời, tiếng diều sáo hắt hiu cùng hơi gió thoảng đưa...

Một lát, Ngọc hỏi :

— Bảo-Ngọc của ta đâu ?

— Em nó ngủ đã lâu, anh ạ.

Thốt nhiên, Ngọc cất tiếng cười khanh khách, vang động trong gian phòng ấm cúng. Cái cười vui sướng hay cái cười che dấu nỗi thâm sầu ?

Sáng hôm sau theo lệ thường, Dung bung cộc cà-phê sữa vào cho Ngọc thì lạ quá ! Chỉ thấy phòng không lạnh lẽo. Dung kinh ngạc rụng rời vội chạy đi lục soát khắp nhà trong, nhà ngoài, ra vườn vẫn không thấy Ngọc đâu. Dung khóc lóc kêu gọi. Sững sốt, Lân chạy theo Dung vào phòng Ngọc tìm lại lần nữa, chợt thấy trên bàn một tờ giấy gấp tư.

Lân vội cầm lên, mở ra xem : một bức thư của Ngọc viết bằng bút chì :

Ông Lân,

Chẳng nói ông cũng rõ cái khó khăn nó bó buộc giữa ông Dung và tôi. Tôi không oán trách Dung, không giận hờn ông đâu, tôi chỉ khen Dung đã làm một điều rất phải.

Giá thử tôi đi biệt không trở về nữa hay chôn xác nơi đất lạ mà Dung đành thủ tiết cùng tôi thì thật là thiệt thòi cho một đời niên thiếu của người ta lắm.

Dung bước đi bước nữa, được hưởng bên mình ông những cái lạc thú ở trên đời, mà trong bốn năm giờ tôi vắng mặt cũng chỉ cốt đem về cho Dung những cái lạc thú ấy thôi.

Nay bỗng thấy tôi về. Dung thực là khó nghĩ, đối với tôi vẫn một niềm yêu đương như trước. Chả lẽ một mình Dung mà có những ... hai chồng ?

Tôi yêu Dung lắm, không tâm địa nào lôi kéo Dung với đứa con thơ trở về với cảnh nghèo nàn, túng bấn, nên quả quyết viết thư này ước ao rằng ông sẽ săn sóc, yêu mến Dung và Bảo-Ngọc cũng như tôi đã hi-sinh vì Dung vậy. Và xin phép ông cho gọi ông là người bạn thân nhất trong đời tôi, tôi vui lòng tin cậy ở bạn đó.

Còn tôi bạn trông kia ! bước đường lưu-lạc của tôi còn xa lắm
Em Dung hôn Bảo-Ngọc hộ anh nhé !

NGỌC

Nghê rút lời, Dung phục xuống giường Ngọc nức nở không ra tiếng. Bụi ngủi, Lân lặng yên đứng nhìn vợ, mà trong khóe mắt chàng, long lanh hai ngấn lệ...

...Đặng Đông, mặt trời còn ẩn náu trong màn sương dày trắng đục, cổ len lỏi chiếu toả lên nhữ g tia vàng nhạt. Hơi may nhẹ nhàng thổi, cuốn theo những đám mây phơn phớt màu hồng, tiêu biểu cho một ngày quang-đăng, ấm-áp, ngày đầu năm tung bừng của thiên-hạ mừng xuân ...

Ngọc mạnh mẽ bước mau. Trông về phía trước mặt, quanh co như giải lụa bạch ném hững hờ trên khoảng lúa mạ xanh non, con đường cát trắng đưa Ngọc đến chốn khuất ngàn tre xa lạ ...

Sau lưng, tiếng pháo «hạ cây nêu» nổ ran như tiền tòng chàng đi...

Trương Xuân

Janvier 1935

Trào phúng

to' rập - bô

(Lâm hộ Táo - công Hà - Thành)

Ngày hăm ba tết
Ông lên châu giới
Ông lại nhờ tôi
Thảo cho lá sớ.
Bằng chữ quốc-ngữ
Vi buổi văn-minh
Thượng-Đế tập-tành
Đánh văn bập-bẹ.
Nên theo ông kể
Tôi ngoáy dùm ông
Lành dữ, sâu nông,
Tường khai mọi lẽ :

Bông-sua Thượng-đề,
Thần « sú-ba-dăng »
Ghi việc trong năm
Ở miền hạ-giới.
« Va căng » vừa tới
Thần cười máy bay
Vội trở về đây
Ngọn nguồn xin thuật :

Trong năm Giáp-Tuất
Nhiều chuyện lời-thôi ...
Nhưng việc lạ đời
Là tòa kiểm-duyet.
Năm tây vừa hết
Đóng cửa nghỉ luôn,

Phóng xá . . . mở mồm
Các nhà báo-bồ.
Thề rồi từ đó,
Tại đất Hà-Thành
Có cuộc cạnh-tranh
Của nghề . . . « Vác bút » !
Lắm anh thề-thốt :
« Moi ruột, moi gan . . .
« Đem hiền quốc-dân »
Định hòng kiếm lợi.
Cãi nhau ồm-tỏi
Tranh khéo, tranh khôn
Như chị hàng tôm,
Như cô hàng cá.

Lại thêm chuyện lạ
Là « cái dĩ thơ »
Giăng-gió, trai-lo,
Chim bừa thi-sĩ
Cho nên ăm-ỹ . . .
Vỡ tổ thi-gia
Xuất-bản hằng hà
Thần . . . thơ — rung-rúc !

Lại dịch . . . « Mô phát »
Là dịch đi tu.
Vì có nhà sư
Vua phong hoà-thượng.

(Xem tiếp trang 18)

TRÔI LAN VƯỜN CŨ...

*Vườn cũ rêu phong mấy lớp rồi ?
Trôi lan xen lẫn cỏ xanh tươi,
Dịu dàng đượm vẻ xuân đầm ấm,
Đời cảm tình hoa lắm khóc cười.*

TÂN-VIỆT VĂN-ĐOÀN

Đessin de Thuy - Hà

Chúc Tết

Tiếng pháo Tân-Xuân đã rầy rồi!
 Bà con ai đó chúc đi thôi:
 Chúc cho tuổi trẻ ham đời mới,
 Chúc bọn ông già ghét bước lui.
 (thoái bộ)
 Bạn gái không cho nhân mới quý,
 Trẻ thơ biết lấy học làm vui.
 Rủ nhau ta đến vườn Nam-Việt
 hái mỗi hoa xuân một nụ cười,

Nguyễn-văn-Tiến

Xuân cảm

I

Người ta vui thú cảnh xuân sang,
 Em thấy xuân sang những chán
 trường:
 Nào hiền, nào linh, ơn cúc dục,
 Nào nhà, nào nước, nợ giang-san.
 Trông đào ganh thắm hôn man-mác,
 Ngán liễu khoe xanh dạ ngồn ngang.
 Chưa vẹn ơn nhà cùng nợ thế,
 Vui sao cho được hời nhân-gian.

II

Tĩnh giậy bàng hoàng tiếng pháo ran,
 Ô kìa! Nay đã tiết xuân sang.
 Bông đào hơn hờ khoe màu thắm,
 Đóa cúc sinh tươi lộ sắc vàng.
 Phép phối trên tường chanh tổ-nữ,
 Lơ thơ dưới trướng mây cảnh
 dương.
 Gió xuân hây hây dường chào khách,
 Mà cảnh xuân-tình những vẫn
 vương.

Đỗ-thị-Quế dite Hạnh-Liên

Tết

Chưa xong công nợ tối ba mươi,
 Đùng dẹt bên tai tết đến rồi!
 Ma quỷ vẫn còn cung với nỏ,
 Giao thừa chưa khỏi thịt cùng sôi!
 Chỉ quen ỷ lại nhờ nêu phật!
 Nào biết ganh đua cậy sức người!
 Năm mới có gì năm mới nhỉ?
 Mới quân, mới áo, lá ăn chơi,

Nguyễn-văn-Tiến

Vớ Xuân

Lạnh lòng em ngắm bóng xuân qua,
 Vớ cảnh xuân phỏ về nồn nà,
 Rầy độ hoa xuân đương hé nhí,
 Lăn lăn nắng hạ sẽ phôi pha.

..

Xuân sang em thấy lắm người vui,
 Hớn hờ mừng xuân mãi hát cười,
 Trông khoảng không-gian em lặng lẽ,
 Cảm vì xuân sắc kém màu tươi.

..

Há chỉ riêng em cảm thấy sầu,
 Hỏi người đồng điệu có thương
 đau?
 Mơ màng bên gôi trướng - xuân-
 mộng,
 Nghe pháo ngày xuân, chúc bề dâu?

..

Ngậm ngùi lặng ngắm nước non xưa,
 Say đắm, rồi em lại hững hờ.
 Cây cò chiều xuân tha-thuột rủ,
 Mây mờ, khói tỏa, én về thưa...

..

Xuân đến, xuân đi, bước ngai ngừng,
 Mất còn tan hợp kiếp người chung!
 Vui buồn ai biết ai mê tỉnh?
 Khôn lấy tình đời hỏi hóa-công.

Đỗ-thị-Quế dite Hạnh-Liên

CHÚC TÂN - VIỆT VĂN - ĐOÀN

I

Tân-tiến duyên-văn chúc được giải,
 Việt-nam đồng-ý ấy là ai ?
 Văn-chương gọi tỉnh hồn kim cổ,
 Đoàn-tụ cùng nhau góp chuyện đời.

II

Tiếng chuông Tân-Việt gọi hồn mê,
 Ráo-rắt vang lừng khắp chợ quê.
 Đấu trí văn-chương trong bốn-bề,
 Đua tài học-vấn suốt ba-kỳ.
 Giang-hồ trộm hỏi ai tri-kỹ ?
 Non nước xin chờ khách họa thi.
 Kính chúc Văn-đoàn mau tiên bước
 Ngàn thu danh-sách hân đề ghi.

ĐỖ THỊ QUẾ

dite HẠNH - LIÊN

Hoa thuy tiên

Mưỡu

Thanh-tân bao vẻ mặn-mà,
 Gặp xuân mới mẻ nên hoa hé cười.
 Rõ ràng sắc nước hương trời
 Treo cao giá ngọc, cho người đắm say

Hát nói

Nhị vàng cánh trắng,
 Gặp tiết xuân càng lắm vẻ thiên nhiên.
 Đã sinh ra đủ bông kép, bông đơn,
 Hương trời thoảng nức thơm đưa xa ngát.
 Phơi phới lá xanh vồng móng kết,
 Trong veo nước biếc tỏa xoè râu.
 Cùng xuân, khi hoa mím miệng cười,
 Chiều thanh-lich hỏi ai người không say đắm?
 Lạc lối Đào-nguyên chi đó hân ?
 Có chẳng tên-phẩm mới tuyệt vời.
 Trông hoa, em cũng vui cười . . .

Lê thị BÍCH-NGA

CÂU ĐỐI

Tối ba mươi, ghét cảnh tàn đông, đem
nét mực xóa nhòa tranh vũ trụ.
Sáng mồng một, đón mừng xuân mới, đốt
pháo hồng lấp hân cuộc tang-thương.

Ngoài vườn thúy con oanh chúc Tết
Trong nhà xuân nét chữ đề thơ

Tháng trước đã mời đi, vì ông Táo
ngủ quên làm bếp cháy.

Xuân này không cúng nữa, bởi thần
tài ăn đứt để buôn thua.

Nguyễn-văn-Tiền

TỜ RÁP BỎ

(Tiếp theo trang 14)

Nay sư sung-sướng,
Vinh thân phì da,
Oản, chuối, hương, hoa,
Đầy rương nich đầy.
Nên đời số-đầy
Rục-rịch đi . . . tu.
Có lẽ sư-mô
Sang năm đầy-rẫy . . .

Còn dịch rùn-rẫy
Là dịch nhầy đầm
Thì đến trăm năm
Cũng không tuyệt nọc.
Bởi chưng lực đục
Lỗi tại nhà nho,
Thần điều-tra ra
Chính chàng Đỗ-Thận.
Loanh-quanh, luẩn-quẩn
Chẳng biết nghe ai
Mở nhà chơi-chơi
Thả . . . gà ra khoét.

Quốc-hồn nát bét
Nén phái Tống-nho
Kết án trai-lơ
Cắt phăng búi tóc.

Duy nay đáng sợ
Nỗi dịch đậu mùa
Mấy tháng vừa qua
Tung hoành rữ-rội.
Lũ ôn vừa tới
Thần phải chuồn ngay.
Vội cưỡi máy bay
Về giới lãnh nạn.

Nay tròn bốn phân
Sứ tấu cửu dâng
Kính chúc Thượng-Hoàng.
Ngôi trời vạn tuế.

CHÀNG CẢ

Tặng bạn : D. Tâm

Đây xuân mới! Đâu người xưa?
 Tình cũ năm qua để hững hờ,
 Hoa đào ngậm cười nhưng có ý
 Phảng buôn mặt phần nét tương-tư!
 Giận thời-gian...

Tôi lặng-yên ôm bó hoa hồng, cúc bên lòng, trầm-ngâm buồn
 tưởng những ngày qua, những ngày đã tàn đi như bão-ánh,
 theo mây gió bay trả về cơ-tạo mang cả những giờ phút êm đềm
 xung xướng của tôi đi! Thời gian dĩ-vãng ấy đi về cõi xa-
 xôi, thăm-thẳm, không bao giờ trở lại, như chiếc lá lia cành trôi
 trên nguồn nước lạnh thân-nhiên chóng qua đi rồi tàn ủa... rồi
 trên cành cũ rơi rũ những hạt sương thương nhớ như những
 ngần nước mắt âm-thầm của khách khóc quang-âm.

Xuân về rồi! Hoa đào tặng đời những nụ cười đỏ ối. Nhưng
 trông cánh đào hàm tiếu, tôi lại nhớ cặp môi Tổ-Trình phở phơ
 dưới bóng xuân thanh: ấy những phút vô-tình nhắc lại hình-
 ảnh cái năm qua đã gieo vào trái tim tôi một niềm buồn nhẹ-
 nhàng mà cơ hồ đau-đớn!

Tổ-Trình năm ngoái nay còn đâu bên song này nữa ?

Trình bỏ tôi mà đi, để xuân mới, tôi ngẩn ngơ không thấy sự êm-dịu của thuy-khí mon-trơn, vì tôi còn mãi đi tìm — ở vườn hoa vàng, đỏ, ở bên khung cửa sổ phật-phơ làn the màu cảm-thạch -- người thiếu-nữ có cặp mắt mơ-màng, đã từng cùng tôi nhìn đắm say-sưa; có đôi má hồng mịn màng lúc nào cũng phảng phất vương những nét ngây thơ tình-tử, lúc nào cũng mơn mơn như trái đào đơm nắng; và có cái miệng xinh tươi tô trái tim đỏ thắm thường tỏ-thể những lời âu-yếm, thường ngập-máy và ngập ngừng toan nói những tiếng lòng ái-ân, kín đáo hay toan đặt lên môi người yêu một cái hôn đầm-ấm trong vài phút cực-nhiệm say-sưa !

Nhưng buồn rầu và thất-vọng, tôi không tìm được thiếu-nữ, tôi chỉ thấy vườn hoa năm ngoái lại đẹp tươi và bên song vẫn có một bình pha-lê cắm mấy bông hồng, cúc... Trái tim tôi thốn-thức... Tôi tự thấy lẻ-loi cô-độc, thấy mình thiếu thôn... mà không biết thiếu thốn sự gì ?

Bằng hoàng, tôi gục đầu bên cánh cửa kính cố quên đi truyện cũ, mong lấy một vài phút thanh thân cho tâm hồn... Gió nhẹ thoảng qua, mơn-man trên những nếp lụa non tha-thuột của bức màn che cửa; nếp màn như sung xướng, sẽ lay-động và lùa nhau nháy rồn bên vai tôi trong một lúc bốn-cột êm-ái với gió đào là lướt. Cánh rèm rung... tôi giật mình ngẩng lên vì tưởng như bàn tay ai nhẹ dè ! Ở xuân trước, cũng chỗ này, Tổ-Trình cùng tôi sánh vai nỉ-non tâm-sự. Có sao thác thời-gian mau chóng đỏ, đã để Trình bước sang một hoàn-cảnh khác, không gửi lại cho tôi một chút di-vật, chỉ có cái bóng đáng phảng-phất mơ-màng trong những giờ ảo tưởng, Đi tìm Tổ-Trình, tôi không thấy nữa, nỗi lòng muôn nhờ Ly-Tao ca hộ, mong phương trời; người cũ có nghe thầy được một tiếng vang nào, nhưng Ly-Tao — là một ca-tụng-tiên của thi hồn, vì sắc mỹ-lệ, vì tuổi ngây thơ — Vắng Trình đã thành ra ngơ-ngẩn, vẫn vợ không dạo được một tiếng thánh-thót, réo rắt trên chiếc đàn tâm nữa !

Trái với ngày nay muôn cùng Trình kê tựa nhau đón xuân về rất khó, đeo-neo và đau-dớn; không ngờ khi chúng tôi biết nhau, hiu nhau và yêu nhau lại là một sự quá dễ-dàng :

Năm vừa qua, sáng hôm mồng hai tết, đèn chúc mừng gia-
quyền Lương-Quân là người bạn thân, tôi được biết Tổ-Trình.
Chúng tôi hiểu lòng nhau bằng mấy vần thơ trong một buổi thăm
vườn dưới nắng yêu dịu dàng, ấm áp. Trinh là một thiêu-nữ dậy
thì, vẻ đẹp của non-tơ kẻ làm sao siết! Bên những tỏa hải-đường
đỏ thắm, hồng-bạch hây hây với đào tươi thắm, cùng cúc vàng
và trắng như tuyết, sắc Trinh tôn hẳn lên, say sưa huyền ảo như
một tiên-nga trên cung Giao tuyết-mỹ. Và lại, lòng Trinh là một
nu quỳnh-hoa mới nứt cánh, hây còn thơm tho trong sạch, cho
đời say mê mà kính trọng vô cùng.

Lương-Quân vốn là em con chú con bác với Tổ-Trình. Xuân
ây, Trinh về chúc Tết nhà chú mà tình cờ gặp tôi. Tôi biết Trinh
và yêu Trinh vì văn thơ và tâm hồn, có lẽ cả nhan sắc của Trinh
nữa. Ngoài ra, đối với Trinh tôi không có một chút ái-tình nào cả
cũng như với những bạn gái khác vì lòng tôi sợ ái-tình như một
con chim sợ đạn. Ý tưởng về việc trăm năm, tôi tuyệt nhiên không
có, tuổi thanh-niên tôi riêng hy-sinh cho các em Lăng-Quân, Mỹ-
thuật và Ly-tao.

Yêu Trinh, tôi còn thương Trinh là khác vì Trinh cùng
tôi cùng chung một cảnh: mồ côi mẹ! Người ta thường bảo
chỉ người nước mắt biết thương người nước mắt, câu ấy có lẽ
đúng. Ai đã từng thấy trước mặt một cảnh tượng của một con
chim mất mẹ mới biết nỗi đau lòng tha thiết của chúng tôi. Sớm
đã được nếm cái vị chua chát là không còn được gặp người mẹ
thân yêu nhất đời nữa, nên gặp Trinh, thấy Trinh bị lâm cùng
một cảnh ngộ, tôi bắt đầu thấy động tâm lòng trắc-ân.

Những lúc chúng tôi giải bày cùng nhau về nỗi say đàn tan ghé
và nỗi khao khát những lời dịu dàng của bà mẹ hiền từ, thì là lúc
hai trái tim cùng thôn thức, rộn rập, bốn con mắt cùng muốn
như an ủi, khuyên giải nhau. Tôi tuy thương Trinh, yêu
Trinh nhưng thực ra cùng Trinh không có một chút ái-tình.
Trinh cũng biết như vậy song còn tự tin rằng có thể cảm-hóa nỗi,
trái tim sắt đá của tôi trở nên mềm yếu, rồi một ngày kia Trinh
sẽ cùng tôi thành đôi chim uyên ca khúc ái ân.

Trinh thường bảo:

—Anh muốn ta yêu nhau bằng lý-tưởng, nghĩa là anh cùng em
chỉ là một đôi chim non tung bóng giời, mây, nước, lầy lãng-mạn

làm duyên, say sưa vòng thơ mộng, nhưng em lại muốn suốt đời theo anh như hình với bóng, em sẽ là vợ anh sau này. Vậy mà anh chẳng chiều em, chẳng nghe em! ... tui lòng em quá, anh à!

Tôi chỉ mỉm cười, lặng yên không nói.

Trình không nản ni nữa, mà kết lại bằng một câu.

-- Nhưng em quyết rằng một ngày kia anh sẽ tự hỏi rằng anh làm và em sẽ chắc chắn là người vợ yêu quý, hoàn-toàn xứng đáng của anh. anh sẽ thấy!

Rồi nàng ngồi yên, buồn bã. Nhưng lúc ấy, đôi với tôi, lại là những phút thân tiên cho tôi được mấy vần thơ.

Chúng tôi yêu nhau một cách quá lãng-mạn như thê trong cả một mùa xuân. Đoạn đời chưa chao thi vị ấy, tôi muốn kéo dài ra mãi nhưng ác thay thời gian qua như gió đông thổi mạnh. Đang khi chúng tôi say sưa nhau như đôi chim non ủ ấp trong tổ thì... xuân đi, hoa đào rụng cành rơi vùi lấp thảm cỏ xanh, gió nam phe phẩy, nắng hạ bắt đầu reo...

Chúng tôi phải xa nhau.

Khi lâm biệt, Trình cầm tay tôi một lúc rất lâu mà lặng yên không nói, cái lặng yên biểu hiệu của mối tình cảm tha-thiết, của tấm lòng rạo rức nỗi tiếc thương mà đành chịu âm thầm. ... Ngâm ngùi ngắm Trình dưới bóng xuân tàn ú-rũ dung-nhan như cánh hoa lá dưới cơn mưa gió, tôi băng khuâng mắng tưởng đến những khi ngón tay ai mềm mại sẽ gầy vào sợi tơ đàn cho rung động nên những tiếng bi thương. Nhưng bây giờ thì không có đâu những âm-thanh của cung đàn rầu rĩ; trong những phút yên-lặng đó tôi biê trái tim Trình đang rồn rập những cảm tình ly biệt kia như đầy lệ, nghẹn ngào. Rồi... một lời tôi miễn cưỡng an ủi Trình khẽ chạm vào sợi âm-huyền để tỏ ra hai ngấn lệ ở trên mi mắt.

Thôi! còn đâu nữa những giây phút thần tiên, những ngày vừa thác! Ba tháng xuân ngấn ngủi đã bị chôn vùi dưới những lớp hoa tàn thành rác. Tiếng oanh ca rộn rã lúc này không phải là khúc Quân-Thiên gieo vào lòng người những tình cảm say sưa, sung sướng, mà là một khúc ly-tình tiễn Tổ - Trình đi!

Trình trở về với thân-phụ nàng.

Từ đấy tôi sống trong một cuộc đời toàn nhớ nhung mơ mộng... con người lãng-mạn ngày thơ có cái sắc mê-hồn! Trong cả một mùa hạ, cả một mùa thu đẹp để tôi không được may mắn gặp

Trình lấy một lần, chỉ tìm nhau trong giấc ảo mộng bất ngờ, hay yêu nhau bằng lá thư trao đổi. Bao nhiêu, tình thương tiếc, nỗi nhớ mong của tấm hồn lẻ loi, tôi đều nhờ em Ly-Tao phả vào những cung đàn réo rắt gửi bạn phương trời.

Lần nữa....

Lơ dang, bình-minh qua... Hừ hừ ơ, hoàng-hôn qua...

Cho đến một ngày đông mới, một ngày về trung tuần tháng mười, tình cờ, Lương-Quân rủ tôi cùng về chơi quê anh. Một sự may mắn là Trình cũng vừa về thăm mộ bà mẹ. Xa xa trông thấy bóng Trình tha thướt in trên nền lúa vàng hoe, tôi mừng rỡ, trái tim hồi hộp mạnh đập vì sung sướng... Lúc đó Trình mặc chiếc áo mỏng mùi cẩm-thạch, đang rộn chạy trên những lớp rơm khô phơi đầy dẫy xuất lộ một giải đường. Ngày thơ Trình nô đùa với những cô thợ gặt đang vừa làm vừa hát những khúc tình ca êm dềm dưới ánh nắng yếu của một ngày đông bình tĩnh trong trẻo. Gió nhẹ nhàng qua, sẽ gây tung vạt áo lụa bay rất rào theo những ngọn lúa vàng cũng đang rất rào thành sóng. Bóng mây mờ chạy trên những ruộng lúa vừa chín tới nhẹ nhàng qua từng lớp mềm mại như làn tóc đen nhánh của Trình đang uốn éo bay theo chiều gió thổi....

Chúng tôi vừa tiến lại gần. Trình chợt ngừng lên trông thấy, vội vàng kêu lên lên một tiếng, hớn hờ chạy lại:

— Kia hai anh vừa về đây à? thích hỉ!

Vụt chốc Trình đổi ngay vẻ mặt. Một nét buồn thoáng qua trên mặt, ngấn mắt như ướt lệ, và cặp môi mấp mấp như khôn nói ra tiếng ghen ngào trong cổ họng. Lặng yên, Trình cúi đầu, tay giữ lại những nếp áo tung bay, buồn rầu đứng ẻo lả trước gió, dưới bóng mây dâm vừa buông rủ lơ mơ xám cả một cánh đồng loang lổ sắc.

Lương-Quân sẽ lảng ra xa, tủm tỉm cười, nụ cười thương hại... Trước cái thái-độ cử chỉ bất ngờ của hai bạn, tôi ngạc nhiên hết sức, còn đứng ngẩn ra thì Lương-Quân trở lại:

— Anh đứng đây nhé, tôi chạy về cất va-ly rồi lại ra ngay. Rồi không đợi trả lời, bạn quay đi thoăn thoắt.

Tôi hiểu ý, biết có một ẩn tình giữa tôi và Trình, nên Lương-Quân muốn lánh mặt đi để chúng tôi được tự do trò chuyện.

• Tôi hỏi Trinh :

— Sao Trinh buồn ? Xa nhau, nửa năm trời, ngày nay tình cờ gặp gỡ, tưởng Trinh nên vui vẻ lên một chút, cùng nhau ôn tưởng những ngày qua, những ngày nhớ tiếc đã để ta đôi phen hồi hộp, đã gọi tâm hồn ta bằng những tình-cảm thương rung động trái tim trong sạch như sợi tơ đàn rung động. Nhưng tình-cảm bấy lâu nao nức, rồn rập, đáng lẽ nay nên đem ôn lại với một nụ môi hồng để chứng thực cho mối tình lãng-mạn kín đáo mà đôi ta hằng thiết tha, đắm thắm !

Trinh ơi ! Việc đã qua là việc chết, ta đừng nhắc lại. Với ngày xuân ngấn ngùi, ta hãy hy-sinh tuổi trẻ cho hạnh-phúc của đời vui, ta hãy mượn cây tiên-cầm mà ca khúc vang lừng, ta hãy thổi những tiếng sáo véo von, vút vẻo với khóm hoa tươi đẹp. Dưới nắng đông ấm áp, Trinh hãy vì tôi mà tặng cảnh vật một nụ cười thắm rất trên khuôn mặt xinh tươi, hơn hơ như vẽ trời một ngày đông tốt đẹp... Nghe tôi, Trinh đừng buồn nữa. Trinh ạ !

Trinh ghen ngào :

— Không, anh không rõ ! Anh có biết đâu ! Em đã bị tuyệt-vọng và... anh nữa ! Anh hãy ra kia em nói cho nghe.

Lẳng lẳng, tôi theo Trinh đến dưới một rừng sồi mọc thẳng tuốt trên cái gò rộng rãi. Chỗ ấy vắng vẻ và xa hầu hết những bọn thợ gặt rải rác trên những thửa ruộng gặt dở. Trinh kéo tôi ngồi xuống bên cạnh dưới cây sồi khẳng khiu trơ trụi vì lá vàng bị tay gió phũ phàng bứt đi gần hết. Trinh dịu dàng quấn bững hồ lại một tóc nhưng đen láy : một vài sợi thừa phất phơ trước gió bay bỏ phơ trên trán và trên đôi má mịn màng của Trinh. Cặp mắt mơ màng nhìn xa, đẹp thì thật tuyệt đẹp, nhưng vẻ buồn đã rung động hai ngấn lệ.

Tôi-Trinh lúc ấy không phải là Tổ-Trinh của xuân qua. Vì xưa Trinh đẹp một cách ngây-thơ tình tứ, một vẻ say-sưa của cô thiếu-nữ yêu đời ; nhưng nay, sắc ảnh xưa đâu còn nữa !... Bên tôi chỉ có người thiếu-nữ bằng khuôn một môi tình buồn, phôi hệt cá nét đẹp của sự mơ màng, éo-lả, sườn-mướt, như ngành liễu rung trong bóng sương mờ mịt. ...

Nhìn Trinh, tôi say đắm. ...

Khe khẽ hát, tôi tặng Trinh mấy câu ca tụng Anh-Hoa.

Rồi... âu yếm, kéo Trinh tới gần, tôi cài lại cho Trinh cái cúc áo

ban này vì chạy mà buột ra đã để lộ sở sàng mềm viên ren của chiếc áo lót mình mỏng dính.

Tôi muốn nhủ kín đáo cái ý muốn cao xa : « Trinh chớ quên rằng tôi yêu Trinh chỉ vì vẻ đẹp, mảnh hồn ngây thơ trong sạch của một thiếu-nữ dậy thì. Tôi yêu Trinh ở trong vòng lý-tưởng và chỉ có thể giảng nghĩa yêu là để mà yêu, để mà ca, để mà mộng...

Trinh là đầu, gió lướt, gợn mùi hương thoảng của phấn thơm và xoa mơn những nếp áo rat-rào trên khung ngực xinh xinh gọn đẹp như nụ hồng nhú mơn-mởn mới nứt một cánh đầu tiên. Tim Trinh lúc ấy chắc thồn thức nên mới làm rung rinh làn áo lụa. Bao nhiêu vẻ đẹp lộng lẫy phô bày dưới ánh nắng tươi như cảm dỗ tuổi trẻ-trung yêu đời lên chút nữa.

Một đôi nhận vờn nhau dưới bóng mây trong trẻo...

Súc động, Trinh nói nhỏ nhẹ, buồn rầu:

— Em phải phụ anh, anh ạ. . . Anh thảng thốt ? Nhưng hãy lặng yên để em nói, em đã có người dám hỏi và ba em đã nhận lời rồi, đầu em không bằng lòng. Cả họ hàng cũng chính thức nhận Đạm — người hỏi em — là vị hôn-phu của em sau miêng trâu trảm ngõ rồi. Nhưng. . . trời ơi ! em yêu anh ! Hình-ảnh anh đã in sâu trong trái tim em rồi, tâm hồn em đã bị anh chiếm đoạt. Nay nhất định bảo em phải lìa bỏ anh mà nhận một người khác — một người em chưa được hiểu lòng — là chồng, là bạn trăm năm, làm sao được ? . . . Em yêu ai ? Trời ơi ! anh ! em chỉ biết có anh thôi. . . Lòng em tan nát. . .

Trinh gục đầu bên ngực tôi. Tôi cảm thấy bụi ngùi thương hại khi bàn tay sẽ chạm vào bên má mím miệng ướt lệ của Trinh. Tôi hơi tiếc thắm con người hoa, ngọc từ nay tôi sẽ không có quyền nung-niu, mơn trớn, sẽ không được thương yêu. Nhưng sau phút yên lặng một tiếng cò kêu như sé lụa, tôi ngừng đầu lên vừa chợt thấy một làn khói xanh nhạt mèm mai, uyển chuyển từ mái bếp, một nhà đầu xóm bay lên. Làn khói thân nhiên cuộn, dần tan lên vùng không-khoảng, gợi lòng tôi một cảnh gia-đình bình-tĩnh, êm ái. . . ; và bóng cò đơn-chích in trên nền mây xa đã để tôi liên-tưởng đến cuộc đời vô tình ái, cuộc đời sống trôi trôi trong vòng phóng-lãng tự-do. . .

Tôi từ từ nâng Trinh dậy, dịu-dàng âu-yêm như dỗ dành một người em, khẽ bảo :

—Trinh đã nghĩ lắm, Trinh ạ. Khi mới biết Trinh, tôi đã từng thú thật rằng chỉ có thể yêu Trinh bằng lý-tưởng và đôi ta chỉ là một đôi bạn của đời thơ mộng. Trinh không nghe, Trinh tin rằng có thể cảm-hóa được lòng tôi, và sẽ có một ngày kia chúng ta không ngờ mà trở nên một đôi vợ chồng tốt đẹp. Cái ý-tưởng cường-bách ấy có thể hại một đời mơ mộng của Trinh nếu Trinh không sớm tỉnh ngộ. Vị hôn-phu của Trinh ngỡ là ai chứ. Đam thì tôi biết, anh ta có thể là một người chồng xứng đáng hoàn toàn của Trinh sau này. Học giỏi, đẹp trai, còn về phần tâm hồn, nếu tôi không lầm, thì cũng có thể so tương đương với Trinh được. Vậy Trinh nên nghe tôi, đừng mơ tưởng đến sự viên vông xa xôi quá. Không đời nào chúng mình lấy được nhau, ấy là lời cuối cùng gọi Trinh về với cảnh đời mới. Tôi nói tình thực Trinh nên nghe ấy là yêu tôi, mà giữ được hạnh-phúc mãi mãi trong gia-đình. Còn như Trinh bảo nếu đôi ta có được như chim uyên mới thỏa thì là lắm, chỉ yêu nhau trong tâm hồn mới được lâu dài, vĩnh viễn. Ta xa nhau mà nhớ nhau, hình dung nhau mà luyện-ái nhau, tìm nhau trong mộng tưởng, hiểu nhau bằng văn thơ ấy là những diễm-phúc tuyệt-đích của đời yêu lãng-mạn. Trinh nghĩ kỹ mà xem, được gần gũi nhau suốt đời để yêu nhau, cái hứng vị ấy dần sung sướng đến tột bậc cũng chỉ là bào-ảnh, nó sẽ tan ra mất ở một ngày bất ngờ, một ngày mà lòng ta thấy chán chường phai lạt : bởi vì ái-tình cũng như một cái bánh ngọt, ăn nhiều thấy lợ mà chán ngay. Em hãy thử tưởng tượng ra một đời tình-nhân mơ mộng thì mới hiểu hết được những thú vị tuyệt trần : cảnh mơ màng, buồn vắng, gặp gỡ, hẹn hò đều là những cảnh gây nên tình cảm riêng, khiến lòng mỗi lúc như nở ra một bông hoa tình tứ khác nhau trăm màu, trăm vẻ.

Trinh cười nhạt, mỉa mai :

— Anh khéo đem những lý luận rắc-rối để làm cho tâm-tri em thành rắc-rối thêm mà để bước vào con đường em không muốn bước. Nếu anh không yêu em, anh nói phắt ngay đi, cho đời em thật tuyệt hết hy-vọng, khỏi mơ-trước đến những sự... mà, trời ơi, người ta lại không muốn !

Tôi bật cười, thương hại :

— Trinh hăm-hồ quá ! Trinh không hiểu. Tôi khuyên Trinh lấy Đạm để mưu-tạo nên cảnh đời tình-ái có hạnh-phúc tốt tươi mai sau, mà đừng hy-vọng gì tới nữa, vì không đời nào và cũng chẳng ai cho chúng ta trở nên vợ chồng được. Trinh nên mạnh-bạo mà quên tôi đi. Xa nhau, nhưng tâm hồn bao giờ cũng luyến-ái thiết-tha là đủ ; ngoại-giả, cần gì bề hình-thức chỉ là sự giả-dôi mỏng-manh, có cho ta được vui-hưởng lâu bên đâu !

Trinh không đáp, yên-lặng, mắt đăm đăm như nghĩ-ngợi.

Tôi vẫn-vơ nhìn lá tàn rơi rụng, hơi nao núng trái tim vì cảm-thấy mình ngán-ngợ phũ thương tiếc . . .

Yên lặng . . . yên lặng cho tới khi Lương-Quân ra gọi chúng tôi về.

Hôm sau, tôi biệt Trinh ra tỉnh.

Trên con đường vàng úa những mảnh lá tàn chắt đông, tôi rảo bước đi mau, băng-khuông nhìn những giải mây phơn-phớt hồng của buổi lễ-minh tốt đẹp, và những ruộng mạ mới mọc lấm râm xanh ngắt, mà nhớ nhung đến những màu nồn-nà đẹp, những màu phấn-hồng và cầm-thạch mà Tổ-Trinh ưa nhất. Lúc ấy, chắc Trinh còn tựa cây sồi gầy-guộc mà trông vời bóng bụi . . . Buồn ơi ! . . .

Tôi về nhà, gửi cho Trinh một bức thư :

« Em Tô-Trinh !

« Trinh đừng nói : « đời em xa vắng anh sẽ là cuộc đời vô vị », « mà hãy đổi lại ; « em dẫu xa anh, nhưng vẫn được anh yêu, thì « cuộc đời hãy còn nhiều thú vị. » Vì, dẫu ta không được chính « thực yêu nhau, ta cũng vẫn say-sưa mê đắm nhau bằng lý-« tưởng, mà không khi nào sợi tâm-huyền đương rung-động nên « những tiếng êm-ái kia phải đoạn tuyệt . . . Em xuất-gia ! Ấy là « cái lệ chung của tất cả thiếu-nữ đến thi. Anh dẫu yêu em, « nhưng hoàn-cảnh và tình-thế bắt buộc anh chỉ được có em « trong giấc mộng. Em nguyện hy-sinh cả một đời thơ ngây, cả « tấm tình bằng tuyết cho anh, nhưng anh tự xét mình biết không « thể nào hưởng được cái diễm-phúc lột-bức ấy, anh cảm ơn em. « Những quyền sở-hữu đời em xin trả về cho Đạm. Lấy Đạm ấy

« là việc quan hệ mật-thiết đến đời em sau này, em đừng bỏ lỡ, em đừng để uổng một đời thanh-xuân tốt đẹp, em đừng làm hại tuổi trẻ, vì tuổi trẻ thường sống về ái-tình!

« Với anh, em không cho anh đời em được, em chỉ có thể tặng anh tâm hồn. Chúng ta yêu nhau ... trong mộng!

« Hôn kỳ của em sắp tới: Em đừng nghĩ ngợi gì nữa. Vui vẻ lên mà về nhà chồng. Hãy ngoan ngoãn theo lời anh, tức là yêu anh, em ạ.

Hôn Trinh nghìn cái trong mộng

Một tháng qua Tô-Trinh đã về nhà chồng.

Mùa đông dịu hiu dần tạ. Hoa mai nở báo tin xuân sắp tới dục tôi hồi tưởng lại cảnh đời thơ mộng nay còn đâu. Em Ly-Tao hôm sớm băng khuâng nhớ nhung Trinh đã sao nhãng quên gảy khúc đàn tuyệt-diệu, mà nếu có một khi quá cảm lòng xa vắng thì tiếng tơ mầu nhiệm lại réo rất vô cùng, vang lừng, và xáo xác theo những điệu náo nùng, ngây ngất ...

Thôi! Tôi ca, Trinh nữa đâu! Tôi tá đờc tình cảm Trinh nữa đâu! Ở những cảnh đẹp tôi tìm đâu thấy người năm ngoái? Tôi thồn thức buồn nhớ Trinh, cô gái ngây thơ. — Tôi vẫn biết rồi đây đem tâm trí để vào cuộc sinh sống của gia-đình, đem tình yêu nồng nàn san sẻ cho chồng, cho con, Trinh còn cho tôi tình cảm gì nữa về cái đời hoa lá, — về cái đời bình tĩnh yên lặng cứ dần ngả bóng xế chiều. Nhưng tôi yêu Trinh, tôi không muốn hại Trinh tôi muốn đời Trinh tốt đẹp, dành chịu thiệt thòi ...

Xuân về, vắng bạn.

Tựa song, bên rèm the mùi cảm thạch, tôi âm thầm buồn trông những ngày qua ...

Gió rung rinh những ngọn cành. Hoa đào lá tả rơi từng cánh thắm, như rót lệ buồn khóc nỗi chia-phôi ...

... Giàn thời gian, tiếc ngày thơ!

Lòng xuân tình-cảm bây giờ gửi ai?

Trinh quên mộng cũ đi rồi,

Cảnh xinh xa vắng ngậm-ngùi Ly-Tao!

Trăm Năm

KỊCH NGẮN

của TRAN-KIM

(Một hồi hai cảnh, bằng văn xuôi)

Nhân vật: THANH một thi-sĩ được nhiều người hoan nghênh
VÂN nữ thi-sĩ, người yêu của THANH

CẢNH THỨ NHẤT

Căn phòng nhỏ của THANH

Trong phòng mờ tối, lạnh ngắt. Phía trong, trơ trọi một chiếc giường bẽ bộn nhiều, chân cũ rách, nhưng nổi bật một chiếc gối xanh dịu thêu đôi chim bằng chỉ màu nước biển. Cuối giường, một chiếc sa-ly con bỏ ngỏ. Gần bên, một cái bàn viết, trên ngồn-ngang báo sách và một ngọn đèn dầu leo-lét.

Khi kéo màn lên thì Thanh ngồi à-rũ trước bàn. Ánh sáng vằng ủa của ngọn đèn dầy lùi bóng chàng áp lên tường in rõ hai cánh tay đen ôm lấy chiếc đầu bù rối... Chờ chờ, chàng lại hí-hoáy viết, gạch, xóa rồi lại viết. Có tiếng đập cửa rất gấp

THANH (đặt mạnh bút xuống bàn, lo-lắng nhìn ra.) — Lại thúc nợ. Tiếp theo tiếng đẩy cửa, một người đàn bà nặng-nề bước vào.)

BÀ CHỦ NHÀ — Thờ nào? ông đã có tiền chưa? Ông cho xin tiền cơm đi chứ? Hôm nay 29 tết rồi, ông khát lân mãi... (gay-gắt) hay ông định đề đèn sang năm?

THANH (ngước cặp mắt thán-quang lên nhìn sẽ nói) — Xin bà rầu lòng cho tôi đèn lát nữa... (van-vi) Vâng, chỉ đến lát nữa là cùng...

BÀ CHỦ NHÀ -- (ngắt lời) Bây giờ còn chẳng có thì lát nữa ông đào

đầu ra? Năm, sáu, giờ chiều rồi, ông định đi giết ai ra tiền?

THANH (*tỏ ý khó chịu*) — Và tôi cũng không dám đề phiên bà sang đòi hỏi lần nữa đâu.

BÀ CHỦ NHÀ (*bữa mỗi khinh bỉ*) Phải! đòi hỏi! Nếu ông ở chỗ khác thì người ta để ông ăn rồi ý ra đây! Chẳng gì cũng mỗi tháng năm đồng bạc cơm mà chộc đã ngót 2 tháng. Giá thôi cơm hàng cho năm bảy người như ông thì đến vỡ nợ, đến bán nhà..... (*nhìn quanh một lượt*) Thôi được, thế nào lát nữa ông cũng cho tôi để thêm tiền tiêu vật đấy.

THANH (*cúi mặt xuống giấu nỗi uất-ức*) Vâng, bà cứ an tâm, trót hơn tháng nay chủ báo chặm gửi tiền về thanh sai hẹn với bà, chứ như trước kia, bà thừa biết.. (*ngẩng lên thì người đàn bà đã quay ra khỏi cửa. Buồn bã chàng ra khép cửa rồi thở dài*) Mà mình nợ người ta kia mà! Họ có đủ quyền thức dục lắm. Chả bù với mấy lão chủ báo nợ mình. Một bài, hai bài, rồi bốn, năm bài, họ cứ ý ra đây. Đi lại học sách, làm gì họ thì làm. Miễn là bài của mình đã nhét chặt trên cột báo họ rồi! (*giọng cay đắng*) Đời ai đến xia đến mình đến một tháng nghèo nàn sơ-sác! Phải nghèo nàn sơ-sác trong kiếp nhện vương tơ, trong cái phòng tăm tối này để tìm tôi đem hiến họ những nụ cười khoái-lạc. (*Chép miệng*) Ai còn cần biết đến những kẻ lang-thang lè gót mòn ngược lên chiều gió trong những buổi đêm đông lạnh giá để săn đuổi mây vẩn thơ, để lựa cung đàn rung động mây giây tơ diu-dặt mà ru cho

họ nồng-nàn ngon giấc. (*Đút hai tay vào túi quần, điềm mạnh gót giầy quanh phòng. Một lát*) Ừ — mà nghĩ cho kỹ trong kiếp sống, trong kiếp sống không cữ, không nhà, nay đây mai đó có lẽ không ai được sung-sướng như ta, ta chỉ sống với ta, riêng hân một thế-giới tư-tướng, Chịu khó và ham sống, sống một cách hăng-hải (*run vai tự phụ*) Mà nêu hạnh-phước của họ là ái-tình! Thì đã dễ mấy ai có người yêu hoa-lệ như ta? (*mơ-màng*) áng tóc mây dài buông tơ-tả tựa những sợi mây huyền mong-manh vờn trên mặt nước hồ-thu, đôi má hây-hây thoa mỏng một lượt phấn hồng non, tươi hơn nên trời phía đông buổi lễ-minh mùa hạ. Đôi mày thanh thanh đẹp hơn ngọn núi mờ xanh tầm hạt mưa xuân, cặp mắt nhung đen ngầy thơ mà trong-trẻo sáng ngời như ngôi sao mai lấp lánh. (*giọng hỏi ai*) Còn gì nữa? (*tự giả lời*) Còn chứ! Cái mình uyên-chuyên dịu-dàng hơn cảnh lệ-liều thướt-tha, đôi bàn tay trắng muốt mịn-màng mỗi khi khẽ tát yêu vào má ta thì man-mát một áng-hương thơm nồng đượm. Mà lại chạnh-tình đâm-thăm lắm kia... (*lìm dim đôi mắt*) Mỗi khi thấy ta buồn thì nàng tươi cười lại dặt tay ta ra rún-rẩy trên cánh thông già rồi cất tiếng hát ru ta. Mà, bên giăng thông già, người yêu của ta không bao giờ hé cặp môi tươi khế thổi câu « **đoạn-tuyệt** »... phải, chỉ khế thổi thôi! (*tự trách*) Thế thì ta còn ước-ao gì nữa? Ta còn đau khổ gì nữa? — vui sướng chum môi thổi sáo

bát hát tây. Một lát gay-gắt — Ở
 nhưng mà sao cái phòng này hôm
 nay âm-u khó thở thế này? Thề này
 thì Ly-Tao nương-từ của ta đèn
 chắt ngạt mất, (bước dần-dội ra mở
 cửa sổ, rồi tỳ tay vào khung cửa
 dăm dăm trông ra ngoài. Mái ngoài
 mưa bụi tỏa mờ, gió bắc của đông
 tàn thổi rớt lại từng trận vù-vù giá
 rét. Dưới đường nước mưa gội
 bóng loáng in ngược và dài hình
 những chiếc xe chạy hấp-tấp, những
 người qua lại vội-vàng. Vài cây
 bàng ướt-ướt, thỉnh thoảng lại reo
 cuống một loạt những hạt nước mưa
 đọng trên cành lá. Bỗng Thanh
 mặt có vẻ bức-tức). Giờ giá-rét thế
 này mà chúng nó cũng đầu trần, ba-
 đờ-suy lướt-thướt khoác tay tinh
 nhân đi hóng... (cười mát) đi hóng
 gió đông chắt. Gớm lại mây trắng
 nhài con kia cũng mỗi thăng một
 bánh pháo tét. (Quay mặt xuống mé
 phố dưới) Trời ơi! Lại cả mây cụ
 kia nữa cũng lòng thông gió hoa
 huộc cán ô, (cười gần) Sung sướng
 lắm đây! Hí-hớ! lắm đây! (thờ thẩn
 một lát, nóc túi lấy thuốc lá hút
 nhưng chỉ còn bao không, giọng cay
 đắng) Ở mà họ sung-sướng cũng
 phải. Mai đây vợ chồng con cái họ
 lại quây quần truyện-trò niềm nở
 quanh đồng củi than hồng reo cháy,
 chẳng hơn mình (ngành lại lơ-đờ
 thong-thả đưa mắt thu gọn gian
 phòng) sống trơ trọi trong cái
 phòng lạnh-lẽo này với chiếc chiếu
 rách, với chiếc mền thủng, với chiếc
 đờn cô-độc trong lòng, còn ngoài ra,
 không hạn-bè, không lò sưởi,
 không... không một người nào hết!

(bước nặng quay vào cửa giọng buồn
 khê hát):

Bởi vì ai? mà ta sơ-sác lắm than?
 Mà ta lê gót mòn xuôi ngược lang
 thang?

Mà ta lặng mơ nhìn gian nhà
 trống:

Quanh quần với chiếc lòng không
 cùng hai túi rỗng?...

(Im lặng một lát)

— Phải! trăm nghìn lần phải, chỉ
 vì nhà thơ của tôi thôi. (lại khê hát):

— Ấy cũng vì ta mê-dắm Nàng
 Thơ.

Với một cây đàn huyền-diệu mấy
 đường tơ

Với một cây bút muôn màu, muôn
 tinh cảm

Với giấc mộng ngàn năm cao-
 siêu và sán-lạn!

(Vừa đọc hết câu thì luồng gió vô
 tình lùa vào chiếc cửa sổ lơ-dăng bỏ
 ngõ, thổi tắt phụt ngọn đèn. Trong
 phòng bây giờ trông lơ mờ, huyền
 ảo. Có ánh yếu ớt của ngọn đèn
 điện đặng xa rớt vào một miếng
 văng dài bên cửa sổ. Thanh lặng
 nhìn làn ánh sáng mong-manh lắm
 lắm): Thôi thề cũng xong! (bước
 uể-oải lại nằm gần bụng xuống
 thành giường. Tiếng gió vẫn vù-vù)
 À mà gió đông lạnh gớm! Chẳng
 biết gió lạnh hay lòng ta lạnh vì khóc
 đói đây. (nói khê) Ủ, mà họ tệ thật!
 Châm giá tiền là họ cũng chẳng cho
 cơm nước gì cả. (lão đảo đứng dậy
 ra gần cửa sổ, lại lặng ngắm) Ở mà
 đẹp! tuyệt đẹp! Miếng ánh sáng rớt
 kia trông nhẹ-nhàng như một lạch
 nước con bằng vàng đúc chảy. (rồi
 dăm dăm nhìn đi đâu như cô nhớ,
 cố tìm lại một truyện gì... sờ
 tay) Phải! Cũng trong chiếc phòng

mở-áo này ta lại nhớ đến một năm qua... một năm qua ta cùng... ai nhỉ? À, phải rồi! cùng tình-nhất của ta, cùng nữ-sĩ Vân-nương (lại cửa sổ) Phải, đúng lắm. Cũng chỗ này (vịn vào cửa sổ) nhưng hôm ấy là ánh sáng xanh-lơ mát-dịu một đêm thu kia. (mơ màng) Vân âu-yếm quàng vai ta đứng tắm ánh trăng và mặt nồng câu ân-ái. (giọng chề nhạo):

« — Có phải không anh? Muốn « tỏ diễm cho cuộc đời thêm êm-dềm, « tốt-đẹp thì còn gì bằng ánh trắng « trong, mà vừa được tắm ánh trắng « trong? lại vừa được ủ-áp trong hơi « thở, trong lời nói nồng-nần của anh « thì còn hạnh-phúc nào bằng!... »

THANH (cười ngất) Trời ôi! hạnh-phúc! hạnh-phúc của nàng phải đâu ở chỗ tối tăm này, phải đâu ở trong một gian phòng trông với một kẻ thi-sĩ nghèo nàn sơ-sác! (thở giải ra mở cửa sổ. Gió đưa thoang-thoảng mùi khói pháo bay tới. Thanh hít thở vào) Ở... ở, Vân ân-ái há cổ ta, tặng ta những cái hôn ròn rã, ướp đầy hơi hương-phấn. Thật kêu hơn tiếng pháo nổ, phải chỉ khi ngoa một tý thôi, nhưng thơm thì ngào-ngạt hơn khói pháo nhiều. (chua chát) Thề rồi nàng lại mang những cái hôn nồng đượm ấy đi đặt vào má người khác... Chung tình lắm đây! yêu-đương lắm đây! (mơ mộng) Ở mà ta ghen Vân ư? Vô-lý làm sao! Vân nay đã là một cái bóng mờ, siêu-bạt nơi phương trời xa lạ rồi cơ mà! Vân còn ân nấp dân ở bên lòng ta?

(Bỗng lại có tiếng kẹt cửa. Một làn gió lạnh đem theo mùi hương mát-

mê ủa vào. Một cái bóng lấp lánh kim-tuyên tiền đèn bên cửa sổ, âu-yếm quàng vai Thanh. Thanh dương to mắt sững sờ nhìn. Cái bóng đó vẫn hoạt động, khẽ nhắc cảm Thanh lên ánh sáng mờ nhìn sát...

CẢNH THỨ HAI

(Thêm VÂN. lại căn bên cửa sổ. Vân, Thanh, hai cái bóng mờ sát nhau yên lặng)

THANH (buột miệng kêu) — Em Vân!

VÂN — Phải Vân của anh đây, anh nhớ giai nhỉ! (dặt môi trên má Thanh) — Mà sao Thanh của em đồ này hộc-hác thế?

THANH (đã vùng ra, lùi lại gần giường, nghẹn lời) — Mời bà ra cho. Tôi không muốn trông vô mặt lạnh lùng của bà nữa (sua tay) Bà đi. Bà nên nhớ đây là phòng của tôi. Tôi có quyền mời bà ra.

VÂN (túm tít cười tiền đèn) — Ông nói lạ! Phòng này của ông ư? Xin nhắc để ông biết bà chủ nhà đã cho tôi thuê phòng này và tôi đã đặt tiền trước rồi (cười rủ rượi). Bây giờ đến lượt tôi xin mời ông rửa lòng ra cho (lại gần Thanh vuốt ve) — nói thế chứ ai dám hắt hủi Thanh của em. Thanh bớt giận đi nào, Thi sĩ sao hay giận thế, người ta... à em cười cho đây! Anh không nhớ ư? Trước em giận anh thì anh vẫn bảo gì nhỉ? « Ai giận thì người ấy ăn lý-luận gì... ày mà? »

THANH ngồi phịch xuống giường nhìn đi chỗ khác — Bà đã giết chết hạnh-phúc nửa đời xuân mới mẻ của tôi, nay còn lại mẫu đời tàn bà lại định theo đuổi phá-hoại nốt hay sao ? Bà ác-nghiệt lắm. Mà phòng này nếu bà đã thuê lại rồi thì tôi xin chào bà lần cuối cùng, tôi lại ra đi, đi với bạn Ly-Tao tôi, người bạn không bao giờ hắt-hủi và vui vẻ sống với tôi dù trong cảnh bần hàn khôn-cực...

VÂN — Và đi với em nữa chứ ?

THANH — Và tôi ước-ao không được gặp bà, mong bà cũng đừng tìm-tôi tôi lần trót nữa. . . (Vân vẫn tìm-tìm cười lặng ngẫm Thanh xếp va-li, thò ra một tiếng thở dài Thanh sách va-li đứng lên toan đi nhưng lại đặt mạnh xuống giường cúi thảo nốt chiếc áo gối.)

VÂN (giữ tay Thanh) — Không chiếc áo gối này ông không được đem đi đâu cả.

THANH (giằng lấy) — Bà không có quyền giữ!

VÂN (co lại) — Vì tay tôi thêu ra.

THANH lại giằng lấy — Vì nó đã về tay tôi, tôi có quyền và tôi phải đem đi—giọng hờn mát.— Một ngày tôi gói lên nó là một ngày tôi nhớ tới mỗi tình đoạn-tuyệt. Trông nó tôi sẽ tự an-ủi và than dùm cho bao kẻ khác cũng khó héo, cũng ngậm kín mỗi tình cay đắng vì đã quá nồng-nân say đắm giấc mơ hoa...

VÂN cảm-động, gục đầu vào lòng Thanh nghẹn ngào — Ah, anh tha thứ cho em đã vô tình để lòng anh tan nát.

THANH thân nhiên vẫn giọng trước — Mà tình giấc mơ-hoa, người ta chỉ còn lại chút dư-vị đau khổ của cuộc đời ái-ân đứt-đoạn không bao giờ phai, không ngày nào quên được.

VÂN vẫn trong lòng Thanh, ngược mắt đắm lệ như cơn vĩ — Nhưng yêu lấy và quên đi là hạnh-phúc của đời ta bây giờ và sau này... em mong anh thương lại...

THANH rút khăn lau nước mắt, vùng đứng dậy ơ-thờ ra đứng bên cửa sổ nhìn ra ngoài 'mơ-màng — Đương tư đã đứt còn mong gì chấp nối mà dạo lại khúc uyên-ương. Có chăng chỉ có chiếc đèn huyên-diệu trong lòng, muốn dầy, muốn đèn...

VÂN giọng gay gắt, ngắt lời — Mang ra ca cho những mối tình đoạn-tuyệt chứ anh Thanh ?

THANH lặng ngắt không nói...

VÂN đứng lên nước - nờ, tiếng nghẹn lời — Thôi... từ nay anh ở lại, em đi...

Vân đem tiếng nước-nờ bước ra Tiếng cửa đóng đánh sầm.

THANH giật mình quay lại, gọi to. Nhưng gió mưa giá-rét em đi đây ư ? em Vân ? em chờ anh theo với !

Mở vội cửa, Thanh sách va-li chạy ra, đuổi theo cái bóng phía trước đang chấp-chờn xuống gần hết bậc thang. Rồi cả hai cái bóng lạnh-lùng theo nhau lẫn vào màn mưa bụi trắng mờ. Trên đầu gió vẫn than dài trong giăng cây, phiêu-diêu, mơ-hồ như tiếng gọi gấp hai linh-hồn thi-sĩ mau bước sang cánh đời ấm áp hơn, một cánh đời nồng thắm ái-ân...

Trôi lan vườn cúc

Tiếp theo

Hải Cúc

Sách dò em trông khóm
cúc vàng,
Mừng xuân đóa cúc mai
phở hương,
Vô tình em hái, đài hoa
oải,
Ngần ngại em thương
kiếp đoạn trường.

Lại giận vì em quá phũ
phàng,
Yêu hoa sao nở để hoa
tàn,
Vì mà nguyên vẹn trên
cảnh ngẫm,
Thì với trời xuân của
thoảng hương

Vân vơ em đứng dưới
cây tùng,
Cúc vẫn là lời tựa đón
mừng,
Em thẹn tay em vira bề
gầy,
Nhìn hoa cảm thấy là
dưng dưng

Đưa mắt em trông xuống
đỏ hoa,
Cánh vàng đã hèo, lệ em
xa.

Chưa xuân vì biết em cúi dập,
Cũng sẽ vì em chẳng mơn mà.

Lệ em nhỏ xuống đóa hoa xuân,
Hoa đượm lệ em tươi tốt dần,
Em ngẫm, em nấng, lòng hồi hận
Thề xin chẳng hái, có Đồng - Quán

Đỗ Thị Quê
dite Hạnh-Liên

Em mong

(Thay lời một bạn gái mong chồng)

Em ấm trời xuân én lượn vòng,
Tranh niềm bạn vắng ngẩn ngơ trông;
Anh vui theo rồi đường Khanh-Tướng,
Em thấy xuân về lại nhớ mong.

Bóng xuân thấp thoáng dóm song,
Ngày xanh qua đề má hồng nhạt theo;
Vườn xuân ri-vút thông reo.
Như cười, như hát, như trêu-cợt người,

Dâu bể xưa nay lắm đổi rồi,
Trăm lần xuân, được mấy xuân vui?
Hợp tan ai đã ri ai thảm,
Danh-lợi gây chi bả hại người?

Anh còn mãi miết đi hoài,
Buồng xuân ngày tháng ngậm-ngùi riêng em,
Đau buồn trái lắm rồi quên,
Người dần thương nhớ khỏi hèn tấm thân

Không nhớ mà em vẫn cứ mong,
Vui xuân anh chớ đắm mê lòng;
Mang thân sống gửi cùng non nước,
Chót nợ sách đèn phải lĩnh x-ng.

Mỗi năm thêm một tuổi xuân,
Mong anh lập tri cho cân tuổi trời;
Yêu mình, yêu cả giống nòi,
Lợi mình đừng để thiệt thòi cho ai.

Đã biết cùng nhau nhắc chén mời,
Mừng xuân chúc tết lắm trò vui
Khi vui, nên giữ lòng thắm muốn,
Kéo nó sô người xuống vực khơi !...

Trăm năm đời ngẩn xuân giai,
Dẫu thay mái tóc chớ sai tấc lông;
Mong cùng sống sạch thác trong,
Đời qua hồn khỏi thẹn cùng cỏ cây.

Giòng xuân cô lái

Vui xuân thôn-nữ thả
thuyền chơi.
Chẳng lối non tiên cảnh
tuyệt vời.
Hé hé then sương trời
băng lãng,
Khoan khoan chèo què
nước chơi vơi
Trên mây riu rít đàn
chim liệng.
Dưới nước thung thẵng
lũ cá bơi.
Tay cỡi trên khoang
cảnh liễu rủ.
Ven thuyền tha thướt
cỏ non tươi.

Xa trông : phong cảnh
tuyệt vời.
Lỏng buông tay lái chơi
vơi giữa giòng.
Xuân ai phò tia khoe
hồng.
Xuân ta, ta thủ bênh bồng
bên giang.
Thâu lòng ta có giang
san,
Vui cùng non nước bằng
ngàn xa khơi,
Mông mênh trời rộng
sông giả;
Ca câu « bích - thủy »
nhân người « đông-tâm »

Đỗ-Thị-Quế
dite Hạnh-Liên

cây đàn không giây

của Việt - tu **Ngọc - Giao**

Anh Hà-Quân yêu quý,

Hôm nay, em ngồi viết cho anh bức thư này trước một khu vườn xuân ở nơi thôn ấp. Chắc anh ngạc nhiên lắm vì từ trước đến nay anh chưa hề thấy em gửi cho anh một bức thư nào. Sự yên lặng đó tỏ ra rằng em yêu anh bằng một tấm lòng ngưỡng vọng quá cao. Anh ơi, có bao giờ trong những bức thư tình, người ta lại giải đột mà không bịa đặt ra những lời ái-ân vô nghĩa để đánh lừa nhau, có bao giờ á gái nọ lại thú thật rằng a sẽ chán trường xa lánh chàng si kia nếu một khi tiền bao tháng của anh đã cạn.

Nhưng em dùng cái thời giờ đó để viết cho biết bao trai khác những câu yêu đương dỏm, rồi họ sẽ tận tâm cung cho em những cách sông phong-lưu lộng lẫy của « Bà Hoàng »

Hôm nay em không hiểu vì lẽ gì mà em lại cầm cán bút khôn nạm ấy để viết cho anh bức thư này, bức thư cuối cùng kể anh rõ những cảnh đời em :

Em nhớ một chiều, em đi chơi về, mới bước chân lên gác, em đã thấy mấy phong thư đỏ sẵn trên bàn.

Lạnh lùng em không muốn cầm xem vì em yên trí những bức thư đó của các nhân-tình em gửi đến. Trong những mảnh giấy kia em biết trước là chỉ toàn chứa những câu gán bó hay những giòng chữ vô nghĩa lý mà các gã điên rồ đã bắt tội em phải đọc hàng ngày. Họ ra công ca tụng cái sắc đẹp, cái thời xuân rục rờ của em không còn biết chán lời. Trời ơi, cố nhiên là em đẹp rồi, đẹp tự thừa thớt ngày anh nhỉ? Nhưng lúc soi gương, em thấy lòng em kiêu-căng quá đời và em thấy em đáng được người ta thờ phụng say mê.

Mỗi một, em lên giường nằm nghỉ. Nhưng đêm đã khuya rồi mà em còn chần chọc, vẫn vơ... Em nhớ Thiệu-Châu, người đã tặng em chiếc áo nhung tuyệt đẹp? Em nhớ Hải-Phong, cái anh chàng ngu-ngốc đã nguyện bỏ vợ cùng lla con để mong được em yêu. em nhớ... Ô em còn phải nhớ biết bao người, nhưng em chỉ nhớ họ vì tiền, mà thật ra thì chẳng có chút ái-ân. Đêm càng khuya, lòng em càng buồn tênh trống trải, Xuốt năm xuốt tháng

có lẽ chỉ một đêm nay là em thấy đời em hiu-quanh. Vì nó không có những tiếng cười rữ-rời khi «cúp champagne» đã cạn trong bữa tiệc vui, vì nó không có mùi thơm nha-phiến trong tiệm hút, hay nó không có những phút say sưa trong «nhà nhậu» với lũ bạn tình....

Thế rồi em vùng ngồi lên, thần thờ ngắm gian phòng lạnh-lẽo lẽ-lói ánh đèn khuya. Rồi bỗng nhiên, em chợt nhớ đến anh..., Ô hay, em nhớ quá cái hình-ảnh một người.... một người, thôi thôi, em không nhớ viết hết câu này, vì cái người ấy đã khiến em thương hại vô cùng.

Em nhớ đèn hơi hai năm về trước, em còn là một thiếu-nữ thơ ngây sống trong khuôn phép của nền luân-lý gia-đình. Em được mẹ em chiêu chuộng nâng niu. Ngoài thời giờ tô son điểm phấn, em chỉ còn lấy việc đọc sách làm vui. Trong những sách em đọc đó, quyển «Bên đèn» đã được em yêu quý quá chừng.

Em hình-dung thấy anh là một chàng thiếu-niên tuấn-tú, dẫu tinh-cảm, nặng lòng yêu. Nhưng em chưa được hân-hạnh biết anh. Trời ơi, em sẽ kiêu-căng sung sướng, nếu em được cùng chàng thi-sĩ ấy ngắm cảnh trời mây, non nước, — nếu em được say - sưa bên ngọn đèn mờ nghe chàng thi-sĩ ấy cất giọng náo-nùng, trong trẻo ngâm lại những bài thơ của chàng đã viết !

Thì một dịp may đưa em đến trước chàng tại nhà một người bạn thiết. Thế là em biết anh và quen anh, quen biết con người xinh trai đứng đắn như em vẫn hình dung trong mộng. Rồi em yêu anh, than ôi, em yêu một người **chẳng bao giờ hé miệng nói một lời** trong những phút say sưa dưới khoảng trời mây đẹp và bên người bạn tình cũng đẹp.

Các bạn em chê riêu em, nhưng họ hiểu sao được cái tình yêu lặng-lẽ của một người .. **câm** nó còn dẫu biết bao ý-nghĩa thành-thực, êm êm...

Em ghê sợ những lúc đôi vợ chồng to tiếng cãi cộ nhau mỗi khi có sự gì bất bình xảy tới. Em khinh ghét những đôi nhân-tình lồn bao lời thề thốt rồi lại để cho nhau những sự bẽ-bàng,..

Chúng ta thời không thể, vì chẳng bao giờ anh nói một câu, **chẳng bao giờ** anh cãi cộ với em và lừa lọc em như những kẻ kia.

Em sung sướng mà vuốt ve ôm-áp cái tư tưởng-ấy, ôi, cái tư tưởng, cái hi-vọng làm vợ một người **câm** ! Nhưng tuổi xuân, sắc

đẹp, anh ơi, nó còn mai-mĩa những tư-tưởng ngông cuồng của em, mỗi khi em thấy những chàng thanh-niên mở cuộc diễn-thuyết ở một nơi công-quán hay khoe tài ngôn-luận trong một bữa tiệc vui.

Thế mà người yêu của em, chồng quý của em chỉ thảng ngày vò vố, ngồi ôm đầu tìm vần thơ trong phòng vắng, âm thầm bên ngọn đèn khuya mà rút ruột tâm,..

Em chán nản, rồi một ngày kia, em lìa chồng. Chồng em là một trai dài-diêm, là một người đã khiến em say mê sau một buổi tối xem chàng diễn kịch tại nhà hát lớn.

Đó, anh coi, những cái tâm-tính khôn-nạn của đàn bà !

Trái với lòng yêu anh bằng ái-tình lạnh-lẽ, em yêu chồng em bằng sự yêu-đương đầy đủ những lời tha-thiết mà... , mấy tháng sau, em mới tỉnh ngộ rằng những lời tha-thiết ấy chỉ là những câu giả-dối gây thành một cuộc phân-ly sau khi tiền riêng em đã hết vì chàng !

Như chiếc thuyền nan giữa giòng sông sóng gió, em chẳng khác con chim lạc ven trời gặp trận cuồng-phong...

Tình hết rồi, nghĩa cũng hết rồi, em bỏ chồng, bỏ bao người thân-ái, dân thân vào bước giang-hồ.

Em từ đây không phải là Thủy-Ngọc xưa, một thiếu nữ mơ-màng, trong sạch nữa. Em không còn là cô gái thơ ngây, ngoan-ngoãn, học đường kim mũi chỉ, học thuộc lòng những bài thơ rêu rắt của thi-sĩ Hà-Quán.

Cái mà em cần biết, cần học là những bài khiêu vũ, những khoe lọc-lựa trong canh bạc đỏ đen; — cái mà em ưa hơn nhất là... ả Phù-dung với lại dục-tình !

Đọc đến đây, em xin anh tha tội cho em, tha tội cho một người bạn đã quá lỗi lầm.

Trong phút vui nhiều khi ta đau ruột. mà cánh hoa tươi thương ử giọt sương mai như ngại ngủng sốt buổi hèo tàn. . .

Ngày, giờ, năm, tháng đối với em dần dần như không có nghĩa. những đêm lẩn lóc trong nhà nhay hay cười đùa trong bữa tiệc say sưa em cũng thấy chán rồi.

Mấy hôm gần tết em đóng cửa không tiếp ai, một mình đứng trong căn gác nhỏ, nhìn ra ngoài đường kẻ đi người lại dưới hạt mưa bay. . . Họ bận bịu đi sắm-sửa các thức ăn, các tranh pháo để vui vẻ cùng cha mẹ vợ con trong mấy ngày xuân, Những cô thiếu-nữ thì chất đầy xe những cảnh đào, chậu cúc; đèn cả anh phu xe kia cũng cầm cùi chạy suốt ngày đêm để kiếm cái tết nhỏ cho gia-đình anh trong gian nhà lá bên đường: . .

Ngày xuân, cả mọi người, cả xã-hội đều vui, riêng em một mình vò vò, thân cô-đơn em càng thấy náo-nùng. . .

Chán ghét cái đời nhor nhuộc của gái giang-hổ, em, một ngày đông mưa gió, theo một người bạn gái cùng nghề về quê để xa lánh chốn phồn-hoa.

Hôm nay đúng ngày 30 tết.

Em Thúy của anh đã hoàn-toàn là một cô thôn-nữ trong bộ quần áo xanh-xoàng với chiếc khăn vuông phủ kín mớ tóc rối bông không sắp, che đôi má chằng mịn-màng vì thiếu phấn son. . . Em ngồi trước khu vườn xinh đẹp giải-giác cảnh đào đỏ ối và sức nức mùi hương của những khóm cúc, tử-vi, thược-độc để viết bức thư này.

Em vừa viết đến đây thì có người gọi em ra cửa tiếp mấy chàng trẻ tuổi ở tỉnh về mua hoa. Khách chỉ cầm-cùi chọn những chậu cúc, cảnh đào tươi đẹp, không hề để mắt nhìn em, nhìn cô gái quê mộc-mạc chẳng còn gây cho khách một chút cảm-tình !

Rồi khách ra về, lòng em chán ngán. Sắc đẹp em tàn rồi, tàn giữa cái thời xuân lỏng lẻo, tàn giữa khu vườn xuân đầy những hoa xuân !

Em quay vào nhà, toan viết nữa, nhưng em chợt nhớ ra rằng anh đã lấy vợ rồi. Ô hay ! em vừa ghen với hoa với cảnh, thì bây giờ em lại ghen với . . . cái người đã được làm vợ anh. Nhưng dù sao, bạn ơi, ghen vẫn là cái tính hèn-mọn của loài người. Vậy em xin nâng chén trà lạnh mà chúc anh chị được trăm năm hạnh-phúc, cái hạnh-phúc bất-diệt trong niềm « ái-ân lặn-lẽ » trong sạch của nhà thơ.

Em lại chúc anh, trong tháng xuân này, sẽ vì em mà xuất-bán một tập thơ xuân tuyệt-tác, tập thơ ấy sẽ là những nỗi đời đau-khổ của một « cảnh hoa tàn » mà người đời đã dầy séo dưới chân, — là những tiếng lòng u-ẩn của một thi-nhân không nói được nên lời, — là, bạn ơi, những âm-điệu du-dương, réo-rắt của một cây đàn huyền diệu không dây . . . KÍNH THƯ

Em Bích-Thúy, một thôn-nữ ở Ấp Hoàng-Hoa

Hương phan dâu xuan

(Tiếp theo)

nhân le . . .

Chiều hôm ấy. Chiều hôm ba mươi Tết,
Một buổi chiều còn sót lại của năm qua.
Mưa phùn bay ... mờ phủ lũy tre già ...
Mà mưa trồn trên cỏ non đầm ướt.
Trong đồng vắng, Quân một mình rảo bước,
Chàng lần theo những bờ ruộng quanh-co.
Mắt đăm-đăm trông về nẻo xa xa ...
Nơi rải-rác mấy lúp lều mái sấm.
Gió vẫn thổi. Mưa vẫn bay, Trời càng u-ảm
Hơi lạnh reo, như đuổi nốt đông tàn đi.
Cảnh đông hoang tuy buồn-tẻ, lảm-ly,
Nhưng sung-sướng, Quân vẫn hé nụ cười tươi-tắn.
Vi, nhớ tới một đêm xưa nồng-thắm :
Quân cùng Nga đánh vần hai tiếng ái-ân.
Nhưng ác thay! Sau khắc vui ủ-ấp giai-nhân,
Thì chàng thấy vắng bên tai bao tiếng gọi ...
Tiếng gay-gắt như ở chốn xa-xăm bay tới,
Dục-dã chàng phải phấn-khởi bước ra đi.
Còn tình yêu, khuyên chàng chớ say-mê
Mà hăng-hái dứt tình mơ-mộng,
Để dẫn thân vào cuộc đời hoạt-động ...

Cho đến nay, đã quá ba thu !
Quá ba thu, mãi-miết bước giang hồ.
Đời ân-ái, Quân dám đâu mong trở lại.
Nhưng lòng hoài-cảm bỗng sui chàng nhớ tới :
Những cái hôn nồng đượm cặp môi ai
Đã tặng chàng, đã trao cả lẫn lòng vui ! . . .
Nên chiều nay, chiều hôm ba mươi tết,
Một buổi chiều của tiết đông, giá rét.
Quân dẫn thân, theo tiếng pháo, kiếm đường về.
Về tạ lỗi xưa, lúc lên bước ra đi,
Về để nâng đỡ một tâm hồn đau đớn.
Một tâm hồn, Quân vẫn tưởng vì chàng mà sống gương,
Nhưng Quân lầm. Nay còn đâu những phút ngày-thơ ?
Mà nguồn ái-ân rào-rạt buổi năm xưa.
Gập mó đá đã rã đôi giòng nước chảy
Nga, nay đã bước sang cảnh đời đầy rẫy :
Nào hương thơm, nào hoa thắm, nào tình yêu
Nàng còn nhớ đâu đến người bạn phiêu-lưu
Chịu đầy đọa trong ba năm trời sương nắng,
Đi tìm lạc thú về cho người yêu xa-vắng.

Thề rồi . . . sáng tinh-sương một buổi sớm mai,
Trong lúc người cùng cây-cỏ thắm tươi.
Đang niềm-nỡ, đang quện màu hương-phấn . . .
Và hơi gió đang dịu-dàng hôn hoa thắm.
Thì, lại trong cánh đồng quạnh-quẽ hôm qua,
Quân mang theo một trái tim đầy rạn, thiết-tha . . .
Lại dẫn bước trên đường đời xuôi ngược.
Vì lòng chàng, từ nay, không hòng chi tươi tốt được ! . . .

Mưa xuân... lạnh

của TRU' O' NG-XUAN

KHANH đứng trông coi, sai bảo mây ngời nhà treo y-môn, quần-bàn trong gian nhà thờ xong đầu đây, chàng sang phòng khách lấy hai cành đào đầy nụ tươi thắm mơn mớn như nhung về cắm vào đôi lọ độc-bình bóng loáng ánh đèn.

Rồi với cốc thủy-tiên trên cái kỷ cao, Khanh đem ra cửa sổ, mở tung cánh cửa chớp để sương đêm reo hạt thi sáng mai mồng một đầu năm những nụ còn phong kín nhị vàng sẽ có sức nở tung bùng.

Lúc ấy trời đã về chiều. Mưa bay phấp phới, đầm ướt cành cây khô. Gió lướt dịu dàng, mấy chiếc lá vàng rơi rụng nốt, tả tơi bay, rồi nhẹ nhàng đặt mình trên bãi cỏ non ngoài vườn cảnh. Những khóm cúc vàng, hồng thắm đua chen, phô vẻ yêu kiều trên mây luống đất san bằng và giáp vào bờ rêu, một gốc mai già uốn cành sơ sác, chi chít những đoá hoa mím miệng cười xinh đẹp.

Lơ đãng, Khanh tựa vào khung cửa, đặt tầm mắt tới chân trời mờ mịt, cô thu lấy hơi thở cuối cùng của ngày đông tàn tạ, những giờ phút linh thiêng của một năm sắp qua...

Năm ấy sắp qua khiến chàng thờ thần ôn lại trong tâm trí cái quãng đời thanh thoi, vui sướng được sống chung đung trong một cảnh gia-đình đầy vẻ yêu đương, chàng được thấy rõ rệt lòng một người mẹ tha-thiết thương con, bị hắt hủi ra ngoài cuộc đời ái-ân giữa lúc tuổi xuân đương rực-rỡ.

Vốn sẵn có tâm-hồn thi-sĩ, Khanh đã bao phen dùng ngọn bút tài-hoa ca ngợi những mối tình thâm-thúy ấy. Là vì trong tòa nhà mà Khanh đang đứng là gia-đình của một bà Phán với cô con gái yêu-quý, cô Hương-Lan, lấy chồng được hai năm thì bị chồng bỏ, đem mụn con thơ về ôm ấp dưới gối mẹ già.

Khanh cau mày căm giận cho tình đời khi hiểu biết cái cơ nó đã khiến Hương-Lan phải ngậm hờn, nuốt hận trở về: Cưới Hương-Lan thì chồng nàng còn đi học, đến khi đỗ, người trong họ nhất là mẹ chồng sui bầy con bỏ Lan để lấy một thiếu-nữ giàu

có hơn vì cái bằng cấp kia đã đặt địa-vị họ nhà chồng lên một bậc quá cao, rồi, không tiếc gì lời chua chát, sâu cay, người mẹ chồng riếc mồm Lan đến nỗi nàng không thể cò ở yên lây thêm một ngày nào nữa, chỉ nấn nỉ xin lại đứa con rứt ruột đẻ ra.

Khanh ở gần thường sang chơi. Bà phán yêu mến như con đẻ và Hương-Lan coi như là một người anh quý nên nhờ cậy nhiều việc và Tết đến chàng sửa sang, bày biện giúp cho trong nhà có vẻ long lanh để đón rước xuân về ...

Lúc ấy bỗng có tiếng Hương-Lan ru con từ trong phòng vắng đưa ra, cái giọng ru êm ái mà náo-nùng, buồn thắm Khanh nghe đã quen tai, và nhiều lần chàng cảm thấy rung động tới cõi lòng trắc-ân. Cái giọng ru ấy khiến chàng không nỡ rời xa nhà bà Phán, chỉ quanh quẩn khi ngoài vườn, lúc trong phòng khách, vợ vẫn theo âm-thanh mà tìm mây vần thơ, những vần thơ uyển-chuyển linh hoạt mà chàng gửi đăng các báo đã được nước tiếng khen vì chính nó sản-xuất từ những tâm-hồn tuyệt-vọng.

Buổi chiều hôm, ấy nghe Lan ru, Khanh càng thấy trong lòng giá lạnh như gió lướt bên ngoài. Bỗng một tiếng thở giải, chàng dơ tay lên vuốt lại mái tóc thì chợt thấy ngang trời một cái bóng đen của chiếc én lạc dân đang đập mau cánh trông về phương Nam mà cái tiếng kêu thâm thiết. Rút vội trong túi ra một quyển sổ tay và quần bút chì, Khanh đi lên ngưỡng cửa hí hoay viết:

Tiếng ru con ai-oán vắng đưa ra,
Cùng gió heo may như quạt vào lòng ta
Những nỗi lạnh lùng xa xôi, buồn tẻ.
Ta đau đớn, nhìn lưng trời, chiếc nhạn lẻ
Cất tiếng kêu dứt-đoạn bay về Nam.
Ta bỗng sinh ra nghĩ ngợi lan-man :
Muốn ghép bạn cho con chim cô-độc,
Để vui đón ngày xuân đâm chồi, nảy lộc,
Để cùng ca với khúc nhạc ái-ân,
Để rất nhau, cùng tuổi thanh-xuân,
Bước mạnh mẽ lên trên đài hạnh phúc . . . . .

— Anh viết gì thế ?

Khanh giật mình quay lại thì thấy Hương-Lan bẻ đưa con đã
ngủ lại gần chàng tươi cười tiếp luôn :

— Lại làm thơ mừng xuân hân thôi, để sáng mai khai bút có
hơn không.

Khanh cũng cười, cho quyen sổ vào túi, chỗ cốc thủy-tiên
nói thác :

— Thơ thần gì đâu, vừa đến cốc thủy-tiên này ra đây, thấy đẹp
thì thử vẽ xem có thể làm họa-sĩ được không đây, em ạ.

Hương-Lan không hỏi nữa, mơ mộng nhìn ra phía xa xa, phía
mấy túp lều lụp sụp bên mấy cây cau cao vót in lá xanh đen rũ
rượi lên nền sương u-ám, như nói một mình :

— Những túp lều kia trông buồn nhỉ ?

— Nhưng bên trong họ sống một cách yên vui, sung sướng vì
họ có đủ vợ vợ chồng chồng, không như . . .

Biết mình lỡ lời, Khanh ngừng bật ngay lại, nhìn Hương-Lan
như hồi hận. Nhưng Hương-Lan điềm nhiên :

— Đã đành rằng thế, song họ sống bình-dị, tâm thường quá
anh ạ. Nếu ai cũng như họ, nghĩa là bao giờ cũng đủ đôi thì đời
còn đâu là những tiếng lòng đau, còn đâu là những lời than thở,
còn biết đâu là hi-sinh, là . . .

Lời nói kích-thích quá mạnh vào môi tình đã chôn chặt dưới
đáy lòng khiến Hương-Lan không thể nói thêm được một lời nào
nữa, cúi nhìn con mà hai giọt nước mắt long lanh lăn trên gò má.

Khanh nghe rõ tiếng thồn thừ, nghe ngào trong cổ họng
Hương-Lan, muốn vượt ve, an ủi, nhưng e ngại, chàng chỉ thầm
nhủ rằng nếu đem một tâm-tình đắm thắm, nồng nàn tặng

Hương-Lan, sẽ làm cho nàng hồi tâm vui sống, dần quên những nỗi đớn đau trong cuộc đời đơn-chích, âm thầm, và lấy lại cái hạnh-phúc mà nàng tưởng rằng đã tiêu tán như những bọt sả-phông tan trên giòng nước lạnh, không tìm đâu ra dấu vết!

MONG một Tết.

Suốt ngày hôm ấy, Khanh ngoài việc tiếp khách, chỉ ngồi băng khuâng trước bàn viết ở nhà, cùng với hương thủy-tiên thơm mát, khói trầm hương trên bàn thờ phảng-phất mà hồn mộng phiêu-lưu tới chôn êm lặng, đầy hoa thơm âm áp của Nàng Thơ.

Bên ngoài, những tiếng pháo kêu ran không ngớt, chàng say đắm khi tưởng tới những tiếng pháo ấy sẽ đón mừng ngày tốt đẹp của chàng với Hương-Lan xum họp, cái ngày mà chàng được nâng niu, ôm ấp một tâm-hồn tề-tái.

Quả quyết. Khanh lấy giấy bút viết lên mảnh giấy đã vẽ sẵn đôi chim nhạn liền cánh bay trong khoảng sương mờ, một bức thư gửi cho Hương-Lan. Đoạn vui vẻ, chàng sang chúc mừng năm mới bà Phấn. Chờ lúc chỉ có chàng với Hương-Lan trong phòng khách, chàng mới hồi hộp đưa bức thư ấy cho Lan rồi vội vã ra về,

Bức thư ấy chứa đầy nguyện-vọng của một thi-sĩ ưa dân mình vào những trường-hợp khó khăn, sẵn lòng giải-quyết những mối tình khe khắt.

Em Hương - Lan,

« Ngọt một năm trời được gần gũi em, được biết nỗi lòng u-ẩn
« của em, anh hằng mong ước sẽ là một người bạn suốt đời bên
« mình em để hàn gắn vết thương đau cho em, cho một người
« thiều-phụ còn chưa chan, đầy rẫy biết bao hy-vọng tốt tươi.

« Em thử nghĩ mà xem, trong lúc hoa đào còn đương tung nở.
« ta đành sông ả n thăm trong cảnh hiu-quạnh, cô-đơn, với những
« điều tàn nhẫn của đời người đã bắt ta phải đứng đỡ hay sao?
« Vượt khỏi chốn cô-phòng lạnh lẽo, ta phải tự tìm lấy một nơi,
« âm áp, quang đãng có thể gửi tâm hồn tha-thiết của ta mà vui
« vẻ trông cánh vật rục rờ của tạo-hóa đã như riêng tặng cho
« tuổi thiều-niên.

« Cho nên anh mạnh bạo viết mấy lời này tỏ thực với em mọi
« tình bấy lâu anh vẫn giữ kín. Anh muốn được em cùng theo đuổi
« trên đường đời.

« Chắc em không ngờ những vần thơ tuyệt-tác của anh bấy nay
« được hoan-ngheh cũng bởi vì em mà có, em tức là cái nguồn
« tư-tưởng, là những tiếng đàn cầm réo-rắt của anh. Không có em
« anh sẽ không còn biết viết một lời nào tha thiết nữa. Cung đàn
« huyền-diệu của anh sẽ không còn những điệu thánh thót, du-
« dương đề ca ngợi thanh-sắc của non sông, cây cỏ, hay an ủi, vỗ
« về vết thương đau trong những cảnh bần hàn.

« Em Lan ơi.

*Cớ chi em, chịu cay đắng một mình ?
Chịu ủ ấp mãi mối tình tuyệt-vọng,
Không hờn oán, không than phiền, không thiết sống ?
Thản nhiên trông bao ngày tháng dần trôi...
Mặc cỏ cây ủ-dột, tôi bời,
Vì không được bàn tay em nâng đỡ.
Em nghe anh, mỗi sâu kia, nên vứt bỏ !
Cho ngày đông tiêu tán với thời gian,
Với mây mờ, gió lạnh, với sương lam,
Rồi xuân tới sẽ thêm phần rực rỡ.
Hăng hái lên ! ta vui theo con đường bỏ dở !...*

Bạn em: **Khanh**

Về nhà, Khanh cô ý chờ đến mồng năm như đề thời giờ cho Hương-Lan nghĩ kỹ, chàng mới hờn hờ sang bà Phán, vừa gặp lúc bà đi lễ chùa vắng chỉ có một mình Hương-Lan ngồi băng-khuâng trong phòng khách.

Cánh cửa mở, Hương-Lan ngừng lên trông thấy Khanh, nàng vội quay đi để dấu vết mặt đau đớn. Rón rén, Khanh lại gần khẽ hỏi :

— Thê nào em ?

Hương-Lan nhìn đi chỗ khác lẳng lẳng đưa Khanh một mảnh giấy. Vui mừng, Khanh cầm lấy mở ra xem :

— Anh đã tự nhận là một nhà thi-sĩ thì cái thiên-chức buộc anh chỉ nên xuôi ngược trên đường đời; giữ tâm lòng trong sạch tìm lấy vết thương đau của bao người đang mong đợi mà an ủi như lời anh đã nói. Chớ nên vướng vít vào một kẻ đã nguội lạnh vì tình duyên trắc trở.

Mấy giòong chữ ấy, Hương-Lan đã lấy hết nghị-lực để viết và nàng cũng không dám nói rõ thêm cho Khanh biết nỗi khổ tâm.

Là vì trong cuộc tình-trường, Khanh mới hăm hở muốn bước chân vào, chứ Hương-Lan đã trải qua, đã nếm nhiều vị chua chát, đắng cay, nàng e rằng nếu cùng Khanh trở lại quãng đường xưa, biết đâu nửa chừng không sảy ra sự phân rẽ chia phôi?... Lúc ấy, nàng chắc không còn sức mà sống lay lắt như ngày nay nữa.

Khanh chợt tỉnh ngộ, không nói một lời, lao đao đi ra mở cửa. Gió lạnh ùa vào đem theo những hạt mưa giá-rét của trời xuân. Rồi chàng thong thả qua vườn.

Ái ngại, Hương-Lan chạy ra cửa sổ, ngậm ngùi trông theo Khanh đương cúi nhìn mặt đất mà cất bước nặng nề ...

Gió lay ..., mây cánh hoa mai rơi lờ lững, quân quit sau lưng chàng, rồi rơi xuống một cái lạch con mà hững hờ trôi ngược lại..

Trương-Xuân

Kịch hát vui

Dessin de Thuy-Hà

của Hoàng-But

ÔNG CÔNG CÔNG TÁO XUỐNG SỚM

Soạn theo thiên phóng-sự của THUY-HÀ

Chia làm 5 hồi

HỒI THỨ I

Dinh thự ông Công ông Táo : trong bếp.

Chiều hôm hăm ba tết, sau khi đã phê-phởn hưởng tiệc cùng của bà con Hà-thành, ông Công và ông Táo, béo mỡ, rử nhau xuống sớm chị em làm châu chót... Hai ông bàn tán theo điệu :

(En parlant un peu de Paris)

Refrain

ÔNG CÔNG — Nhân nay năm hết, tết đến nơi,
Tôi cùng anh tìm thú tom-chát chơi,
Ta vui chi châu tất-niên...

ÔNG TÁO — Ông anh say rồi đấy chẳng ?
Nhân-gian linh đình, cung kính dâng :
Chân giò, cá, giầy, áo, khăn, mũ, ô,
Nhưng đầy quá ! quần chúng quên không may.
Nay đi chơi chuồng thế ư ?

ÔNG CÔNG — Chót thế biết tình sao đây...
Thôi đành thế này xuống Khâm-Thiên đi !

Rồi hai ông vừa sắn sửa khăn áo cho rõ ra phết công-tử, chải đầu bóng nháng, đánh phấn cho lấp bột nhọ nổi, vừa chuyện trò vui vẻ...

(theo điệu ARTHUR)

Refrain

ÔNG CÔNG — Ngày nay
Hòa vui !
Thú cô đầu cùng nhau vầy vui cho tới tận canh.
Cần chi !
Sớm mai
Ta khăn gói ra « cẳng », rồi đi tàu bay là vừa...

ÔNG TÁO — Suốt quanh năm thân mình xiết bao gian lao !
Còn thiết chi tiêu-dao.
Dịp đầu may mắn !
Đừng nên !
Hoài phí !
Thú tam-đa hay là ngũ-phúc chơi chán . . .

Hát xong ông Công và ông Táo, ra khỏi «dinh-thự» của mình, đường hoàng nhẩy lên hai chiếc xe cao-su lối mới, thẳng về Khâm-thiên tiến-phát . . .

HẠ MÀN**HỒI THỨ II**

Nhà chị Lan bên dưới Cổng Trắng.

Ông Công ở vùng Khâm-Thiên đang tình tự với người yêu.

(Theo điệu VILLE D'AMOUR)

Couplet

ÔNG CÔNG K.T. — Lòng ta đây nằng có hay chẳng bấy lâu nay :
Ước ao cùng nằng sánh duyên
Kết duyên-đẳng nồng đắm say . . .

ĐÀO LAN — Chẳng hay chẳng tình keo-sơn hằng mang trong tâm ?
Luồng mơ-màng tình-duyên ư
Với khách chung-tình . . .

Refrain

ÔNG CÔNG K.T. — Đêm ngày mơ ước, ước mơ cô mình,
Tơ lòng vắn-vương ,khiên càng khát khao.

ĐÀO LAN — Trông vời non nước, chim bay dong đàn,
Sót mình cô-đơn, dưới vùng Khâm-Thiên . . .

ÔNG CÔNG K.T. — Nguồn tình lai láng, những khi tắt lò,
Trông người tri-âm, tâm lòng giá băng . . .

ĐÀO LAN — Lòng này đã quyết, quyết mong Công-lang,
Tổ tình nóng-ran, trong lòng bấy nay...

Đang nòng-nàn ân-ái với ông Công K. T., chợt nghe tiếng bà chủ ở ngoài cửa gọi ra tiếp khách, Lan vội-vả tạm biệt người yêu. Lan rủ cả Hồng, Đào, Thu, Cúc cùng ra tiếp đón quý-nhân:

Ông Công và ông Táo Hà-thành.

Mời thoát trông cái đầu bóng mượt chải đúng một, bộ mặt phấn, bộ « com-lê nhung đen » - lấp lánh những kim-kính và cặp giò cà-khăng đi bít tất màu da chân, các chị cho ngay hai quan là hai nhà quý-phái bận y-phục đời LỖ-Y thập-tứ. Nhưng sau vì cái ô các ngài vác ở trên vai có đeo thêm nào chân giò, nào cạp chếp nên chị em nhận ngay ra được là hai quan Công và Táo Hà-Thành mặc một tân-thời... Thấy quý-quan trên tỉnh xuống, các chị chắc mẩm tiền chi ắt phải sộp, nên vồn-vã, đơn-đả đón mời tìn-tít...

Các quan truyền đem phăng cái khoản buộc ở đầu ô phá ra nhấm-rượu

Rồi ông Công soán lấy chị Lan, ông Táo kéo chị Hồng lại mà « tri-kỷ luận ». Lan thấy ông Công « si » mình quá, vội làm bộ thờ-thể hát:

(theo điệu C'est suffisant pour des amants)

Refrain

ĐÀO LAN — Vừa mới quen nhau
Mình với ta
Mà vẩn-vương tơ-tình...
Nhìn anh đáng yêu vô cùng,
Lòng đầy thú vui ân-ái...

ÔNG CÔNG — Háu ngắm khuôn trăng
Càng đắm say,
Càng ước ao lâu giải.
Cùng nhau xe giầy thâm-tình...

ĐÀO LAN — Thế cùng Công-lang:
Tình tuyệt-băng kia xin dành người tri-âm.
Sắt-son từ nay trăm-năm...

ÔNG CÔNG — Sướng vui thay! Khi nhìn người tình hé môi
Thề-thốt keo sơn...

ĐÀO LAN — Lòng luống o
Bà-Công tôi « chồm ghen »...

ÔNG CÔNG sí-sóa:
Khéo lời-thôi chi, a mình!
Vui đi, chớ hoài giắc xuân...

Ở trong một góc phòng, ông Táo đang ôm ấp ả Hồng,
 Ả-lẻ lẩn,

(Theo điệu ANTOINETTE)

Refrain

ÔNG-TÁO — Hồng-nương em ơi !
 Hồng-nương đã n say !
 Trông em tươi như hoa « cá dề »

CHỊ HỒNG *khen mĩa* :
 Tình-lang lảo ơi !
 Tình-lang Táo ơi !
 Nhan-sắc anh say-sưa lòng em . . .
 Kia khăn khố, một con nhà quý-phái xưa . . .
 Đời vua bếp chôn Hà-thành quý-hóa thay !

ÔNG-TÁO *đánh chống lắt* :
 Hồng-nương em ơi !
 Bàn chi lời thôi !
 Cùng âu-yêm, chớ phí hoài khắc vui . . .

*Đêm đã khuya, chị Lân và chị Hồng đưa ông Công, ông Táo
 lên gác « giắc »*

*Dưới này chị Cúc, chị Đào và chị Thu thấy các quan chơi
 quích quá họp nhau lại ở dưới cầu thang đồng thanh hát kháy :*

(theo điệu C'EST POUR MON PAPA)

Refrain

CHỊ ĐÀO — Hồng-lâu chơi công-phu !
 Muốn chiêm người tình vờ,
 Ké vai cô tiên-ngà
 Khi men nồng ngà-ngà,
 Còn bao lời tam-da cũng là hôn ngũ-phúc,
 Giải hơi kéo thêm « ken cờ », đôi non gỏi ghêch,

CHỊ THU — Tâm-Dương, đêm trăng thanh,
 Nghe cung đàn Tý-Bà,
 Vào ra cho phong-lưu
 Chi tiên chớ có quích . . .

CHỊ CÚC — Tiên trong túi, luôn đây ví
 Mới mong cho tình bền lâu,
 Tình đời nay văn-minh
 Tiên không có đừng mong !..

*Ai ngờ bài hát kháy ấy lại là bài cảnh-tình cho hai quan
 đang say mê trong giấc mộng tình . . . Đang đêm đông lạnh
 ngắt thể mà, sau khi nghe rứt bài hát, hai quan thấy mồ - hôi*

loát ra như tấm, làm bung cả chiếc áo lót mình mà tên thợ mả dân bằng hồ nếp. Ông Công ở trong chạn chui ra trước, tạ sự với Lan là đi tiểu, rồi dang hắng lên một tiếng. Ông Táo nghe khẩu hiệu, biết là có biên đến nơi, cũng dón đến bờ dầy, ra bao-lơn hỏi ông Táo :

— Hà sự dữ ?

Ông Công kéo bạn lại gần khẽ trả lời : — Ra đây đã ! Ra đây đã !
Rồi hai ông thì thăm với nhau ;

(theo điệu **VENEZ AVEC MOI**)

ÔNG CÔNG — Táo ! Anh còn tiền không ?

ÔNG TÁO — Ấy ! Tôi còn hào hai !

Thê anh có mang không ?

ÔNG CÔNG — « Bóp-phơi » tôi quên nhà !

ÔNG TÁO *cuống-quít* : — Chết ! Bây giờ làm sao ?

ÔNG CÔNG — Táo ! Mau chuẩn đi thôi !

Nêu không ắt nguy to

Chúng nó hô sen-dầm

Refrain

ÔNG TÁO — Ừ ! Cùng nhau ta bấu lòng máng

ngoài hiên mà leo dân xuống . . .

ÔNG CÔNG — Rồi đánh là đêm nay dầy gió,

dầm sương, chờ đèn ngày mai . . .

Bàn song, hai ông sợ « lộ thiên cơ », không dám xuống nhấc dưới lấy áo mặc, đành cứ trần trụi trụi thê mà lùn theo ống máng ngoài bao-lơn lùn - thoát . . . Vừa tới đất, hai ông thấy trong nhà rục-rịch có tiếng chị Lan the-thế hỏi :

— Anh Công, anh Táo có xuống dưới ấy không mà ? Sen ! Gớm chết ! Tiểu hay tầu mà lâu thế không biết ? . .

Hai ông chỉ kịp nghe được có thê rồi cầm cổ chạy bán sống bán chết . . .

HẠ MÀN

HỐI THỨ III

Ngoài đường

Chạy được một quãng, ông Công và ông Táo, tai ù, mắt hoa, hình như thấy đằng sau có người hồ reo đuổi mình. Hai ông đã tỉnh độn thổ ngay, nhưng hình như đất dưới sấm « kị » với cái phép mầu-nhiệm xưa nay, nên muốn độn mà không sao độn được. Cực chẳng đã hai ông lại cầm cổ chạy già . . . vừa rên-rĩ than-thân !

(theo điệu SERAIT-CE UN RÊVE)

ÔNG TÁO — Biết rằng như vậy,
 Các tiên không thêm !
 Trời ơi ! Điều đứng, cay-dắng chưa ?

ÔNG-CÔNG — Có ngờ đâu rằng :
 Chúng mình thân là
 Giòng sang vua bếp cho thế - gian,
 Chúng quên ơn cao - đầy, lằng - phú mình !
 Ôi ! Quân này giờ chu !

Refrain

ÔNG-TÁO — Thú vui bao nhiêu càng
 Khiến mỗi oan - gia đầy !
 Khắc vui cô đầu sung-sướng chưa, anh !

ÔNG-CÔNG — Thú vui bao nhiêu càng
 Khiến nên gian - lao này !
 Rét mướt như vậy quần áo không manh ...

ÔNG-TÁO — Chót nên bung xung rồi,
 Chớ có kêu ca nhiều,
 Xéo xéo mau tìm nơi chốn gần đây. .

ÔNG-CÔNG — Nêu không quân sen - đầm
 Đến tóm ngay, không từ.
 Tống giam trong đồn thì nguy cho ta. . . . .

ÔNG TÁO — Khá nên mau mau, kia !
 Không có nguy bây giờ !
 Từ giây thôi nhé ! anh em chớ chơi cô đầu ....

Rồi hai ngài chạy miết.

HẠ-MÀN**HỒI THỨ IV****Trên Thiên-Đình**

Ngọc-Hoàng đang phán hỏi ông Công và ông Táo Hà-Thành về việc hạ-giới thì chợt thấy ông Công Khâm-thiền mang khăn áo, thẻ siu, căn cước của hai ông vua bếp Hà-thành vào dâng sớ tâu Ngọc-Hoàng để trả thù hai ông kia đã phá cuộc ái-ân nồng nàn của mình với đào Lan hôm trước.

Sớ phỏng theo điệu (C'EST PAPA C'EST PARISIEN)

Ngọc-Hoàng bệ-hạ ngự-lãm :

Refrain

Bầy Ngọc - Hoàng ngài hay :
 Nguyên hôm ấy, đêm hai mươi ba,

Hạ thần vùng Khâm-thiên
 Nên mới biết hai quan Hà-thành.
 Trần chuồng mà chơi đêm,
 Hai ông chót quên mang « bóp-phơi »
 Rồi đang đêm hôm cùng trốn thoát,
 Khiên cô đầu người ta kêu ca . . .

*Nghe xong, Ngọc-Hoàng cả giận quắc mắt phán hỏi ông Công
 và ông Táo Hà-thành rằng:*

(Theo điệu. *Si l'on ne s'était pas connu*)

Refrain

Hai người có nghe Công vùng Khâm-thiên
 Vừa rồi qùy tâu rằng cùng đảng-diêm. Hừ
 Thân danh các người vang lừng thế gian
 Mà sao hai người
 Đều không xét suy cho tường
 Cùng nhau a-dua đi chơi Khâm-thiên ?
 Lối « chơi tàu bay », xâu xa vô chừng,
 Mà người theo bắt chước quân ăn cắp !
 Cho người trần gian chúng khinh, cười, chê . . .

Ông CÔNG và Ông TÁO Hà - thành vừa lậy như tề sao vừa kêu :
 Tâu xin thứ cho phen này chót say,
 Mới sinh thói ma . . .
 Cúi mong bao dung, ơn đấng Thiên-Hoàng.

Ngọc-Hoàng truyền quan Nam-Tào giở quyển luật ra ghép tội :
Nam-Tào tuyên đọc :

Theo điệu Avant d'être capitaine il faut être matelot

Điều ba mươi mốt chép trong sách này,
 Hai ông xin chớ vờ quên rằng :
 Làm gương cho chúng thế gian soi cùng
 Thanh-liêm quan mới là quan, và
 Cho đáng danh cao, chớ nên tham lời.
 Nên dâng quan sang chớ nên chơi bời
 Trắng-hoa, a-dua, diêm-dàng . . .

Ngọc-Hoàng quát :

Mà sao người không tuân ?
 Quân bay đâu ?

Refrain

Cùng căng sác tề Công, Táo cho ta,
 Đòn trảm còn choang ngay tức thì...

*Sau mấy tiếng dạ ran, lũ quân xông vào vật hai ông xuống
 sàn rồi rả rức vác những cây thiết-cô i kễch sủ mà choảng vào*

mông hai ông như đập bị. Khi đã đủ trăm cón, hai ông quần quai rồi mếu máo ngồi dầy gát nước mắt, gục đờ lênh trên chỉ phán.

Ngọc-Hoàng ngái chưa nguôi cơn thịnh-nộ, chỉ vào mặt hai ông mà mắng rằng :

(Tiếp theo)

— Là quan tước, thì nên quý thân danh,
Làm sao cho đồng-bang kính vì.
Còn như thế, lưu tâm bìa ô-danh,
Nghìn thu khiến thế-gian cười chê.
Hành-vi ấy là sai phép tôn-nghiêm.
Đây hai tên mười năm giam-cầm.

HẠ MÀN

HỐI THỨ V

Trong nhà Ngọc

Ông Công và ông Táo Hà-Thành ủ-rũ nằm trên đồng dạ trong ngục-thất, cùng nhau búi-ngủi than-thở. Chợt bà Vua Bếp hăm-hăm đi vào, chẳng thương hại cho hai ông thì chớ, lại còn sủa sói vào mặt hai ông mà sau-sút mắng rằng :

(Theo điệu UN JOUR LOIN DE TOI)

Refrain

BÀ VUA BẾP — Thân danh ông vua bếp !

Mà đi chim con giới đánh !

Đừng kêu oan chi mà nhờ !

Ô. CÔNG Ô. TÁO rền-rĩ : — Thôi xin bu mây !

BÀ VUA BẾP rít lên : — Ai hay quên lui tới

Vùng Khâm-Th ên chơi trăng gió

Chân cung mây, không còn thiết,

Thiết chi già này !..

Ô. CÔNG Ô. TÁO nhấn nhó : — Này ! Thôi xin bu nó ơi !

Hôm qua chót say

Xa ai nhớ nhung, cho nên ...

BÀ VUA BẾP chồm lên : — Khá căm đi ! Quen xoén-xoét !

Lòng tình ma, ai dò biết !

Còn kêu ca, ai thương tiếc !

Ô. CÔNG Ô. TÁO mếu-máo : — Thôi van bu mây !

Rồi hai ông đều òa lên khóc dưng-dức ..

HẠ MÀN

LÊ - HOÀNG - BÚT

MỤC LỤC

	Trang
Thủy-tiên đua nở	1 - 2
Hương phấn đầu xuân (Thơ mới)	3 - 6
Chuyện ngắn Ngày về	7 - 13
Trào phúng.	14-18
Trời lan vườn cũ (Thơ cũ)	15-18
Chuyện ngắn Xuân mộng	19-28
Kịch ngắn Đôi chim én	29-33
Trời lan vườn cũ (<i>tiếp theo</i>)	34-36
Chuyện ngắn Cây đàn không giây	37-40
Hương phấn đầu xuân (<i>tiếp theo</i>)	41-42
Chuyện ngắn Mưa xuân lạnh	43-48
Réo rắt tiếng tơ đồng (<i>Kịch hát vui</i>)	49-56

NHỮNG SÁCH CỦA

TÂN - VIỆT VAN DOAN

ĐÃ XUẤT BẢN :

BÔNG HOA RỪNG (trọn bộ) . . . 0\$50
MẮT THẦN (đương ra hàng tuần) mỗi số . 0,03
DUYÊN VĂN 0,21

SẴN XUẤT BẢN :

BÔNG HOA RỪNG in lần thứ ba
ĐỜI PHIÊU-LƯU Tiếp theo Bông Hoa Rừng
TỜ VƯƠNG (Thơ mới)
TIẾNG OANH CA (Thơ cũ)
RÉO RẮT TIỀNG TỜ ĐỒNG (bài hát ta theo điệu tây)

Các bài vở, thơ từ và mandat xin gửi về cho :

M. HOÀNG XUÂN HỢI

Direction : 88 Route de Hué

Bureau : 38 Rue Luro - Hanoi

Tél. N° 788 Ad. tél. Tânviêt-Hanoi

SÁCH NÀY IN TẠI NHÀ IN

Lê - Cuong

88 Route de Hué, Hanoi

là một nhà in có nhiều chữ mới, máy lớn, công việc làm rất nhanh chóng, giá hạ hơn mọi nơi. Đã được nhiều bà con rất tin cậy. Ở đây lại là :

Hồng-Khê Được-Phòng

là một hiệu thuốc có danh tiếng nhất Hanoi